

Published every Friday by the
LITHUANIAN SOCIALIST FED-
ERATION OF AMERICA
[Incorporated April 28, 1908.]
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KOVA

Išcina kas Pėtnyčia. Leidžia
LIETUVIŲ SOCIALISTŲ SA-
JUNGA AMERIKOJE
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 22.

Philadelphia, Pa., 3 d. Berzelio (June), 1910 m.

Metas VI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1906, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA

TURINYS.

ĮVAIRŪS STRAIPSNIAI.

J. B. S.	Musiškiai malkotentai ir idėja.....	265
	Atskaita atstovų LSS. 28 kp.....	265
P. Norkus	Darbininko sveikata.....	266
J. B. S.	Tarptautinis solidariskumas paėmė višų.....	267
"	Amerikos Pinkertono išpažinimas.....	267
Viskoškienė	Atsišaukimas į moteris.....	268

SAJUNGOS REIKALAI.

Sekretoriaus pranešimai.....	269
Pil. Kom. Tarimas No 29.....	270
" " No 30.....	270
Į ką tas neatsineštų.....	270
VII rajono rinkimų pasekmės.....	270

BELETRISTIKA IR POEZIJA.

Aržuolaitis	Iš mano atsiminimų.....	271
Senas Vincas	Pergražus Vardas.....	272
Špokas	Kankiniai liuosybės šalyj.....	274
"	Iš Lietuvos.....	274
KORESPONDENCIJOS.....	276	

Didelis Piknikas.

LSS. 46-ta kuopa parengė didelį pikniką, atsibus 15 diena (June) Berzelio, ant Plerent Hill (kalno), Mahanoy City, Pa.

Gerbemieji vientaučiai, Mahanojaus ir apilinkės, malonei užkviečiami skaitlingai atsilankyti, nes bus puiki muzika, skanus alus, smagiausias pasilinksminimas vasaros laike.

Užkviečia Komitetas.

Konferencija LSS. V-to Rajono.

Atsibus 12 dieną Berzelio 1910 m. Girardville, Pa. Svetainėje: P. C. Fioy Main St. Prasidės 12 val dieną.

Molonės visos kuopos pasiūsti atstovus į konferenciją su naujingais įnešimais dėl sąjungos labo. V-to Rajono organizatorius, J. Ramanauskas.

Pranešimas.

Šiuomi pranešame, jog jau sulaukėm ir 2 trą No. «Visuomėnės». Prekė 30c. Kartu NN. 1 as ir 2 as tik 50c. Kurie norire tą naują pirmėvišką laikraštį skaityt, prisiųskit krasos ženkleliais užmokėstį «Kovos» Administracijai, o tuoj bus jums prisiųsta.

Adresuokite sekančiai:

«Kova»,

1815 E. Moyamensing ave.,
Philadelphia, Pa.

THE LITHUANIAN
WEEKLY

"KOVA"

PUBLISHED EVERY
FRIDAY BY THE

Lithuanian Socialist Federation of America

J. B. SMELSTORIUS, Editor

J. GRINIUS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES
in all parts of the World

PRENUMERATA
visose dalyse sviect

One year	\$2.00	Vienleis metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešleis mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON
APPLICATION.

APGARSINIMU KAINOS ANT
UŽKLAUSIMO.

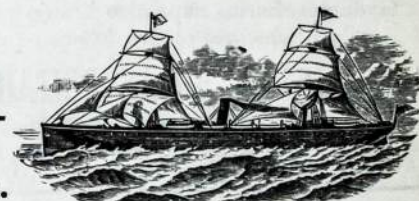
"KOVOS" Spaustuvėj spaudinam visokius spaudos darbus.

Spaudinam netik plakatus, tikietus ir programus baliams, bei teatram, netik visokius biznieriškus apgarsinimus, draugystėm ir klubam konstitucijas, bet ir visokias dideles knygas. Užsaky-mus išpildom visuomet į laiką greit, gražiai, už labai prieinamą prekę. Turintieji kokį nors spaudos darbą, kreipkitės į «Kovos» spaustuvę kiekvienam laike ypatingai ar per laiškus sekančiu antrašu:

"KOVA"

1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
Telefonas, Keystone, Main 2958.

NAUJA
Lietuviška agen-
tura.
«KOVA» & Co.

Parsiduoda laivakortės ant geriausių ir greičiausių laivų. Iš maino ir siunčia pinigų į visas dalis sviect! Parduoda namus, lotus ir t. t.

Visus reikalus atlieka gerai, greitai, teisingai ir pigiai. Turintieji kokį nors reikalą, kreipkitės sekančiu antrašu:

«Kova» & Co. 1815 E Moyamensing Ave.
Philadelphia, Pa.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liandies prieš caris kę valdžią. Pav. ikelo didums 14X16 colių, prekė su prielintimu 20c, daugiaus 1c antiems ant karto, nuleidžiama 10 procentų. Ji paduodam todėl taip pigiai, kad norime praplattinti tarpe darbininkų kleos revoliucijoniskias mintie.
Norintieje turēt sį paveiklą kreipkitės į «Kovos» Administraciją.

NAUJAUSES EUROPINIS IŠRADIMAS DEL MILIJONŲ!

Kaip užlaikyt grožybę ir prašilit daugybę odės [skėdros] ligų. Kaip apsisangoti nuo šen dieninių apgavikų. Ir kaip galima prašalintie daugybę ligų užsienėjusiu su tam pritaikintais dactais maistais. Dykai darodymai, kaip tūkstanciat išsilygdė Rašyk pas.

Drs. B. 106 Specialists, Sta. W. So. 8 St. Brooklyn, N. Y.

| Skaitytojus.

Gerbemieji! kurių prenumerata dar likosi neatnaujinta, malonėkite nevilkinti, bet prisiųsti užmokestį atnaujinimui idant nesutrukdytų laikraščio siuntinėjimas.

Kovos administracija.

Visiems zinomas **FERDINAND HARTMANN M. D.**
Garsusis New Yorko Daktaras **sako:**

Kad sergi, jau nesivargyk ilgiau; ateik ar parašyk, išgydysiu tave!

Per 30 metų daktaravęs,

tyrinėjęs medicinos mokslą ir gyduolių veikmę, kurios geriausia gydo žmogaus kūną. Pabaigęs universitetą per 20 metų gydžiau Didžiamjam New Yorke **Vyrus ir Moteris** ir išgydžiau greitai ir gerai.

10 metų atsidavęs mokslui studijavau metoda Parįziuje, Londone, Berlyne ir kitur, surasdamas naujausias gyduoles išgydymui visokių ligų. Sugrįžus iš Europos daktarų bendrovė išrinko savo pirmsėdžiu; o dabar užkviečiu sergančius su visokioms ligomis, nes paaukauju visą savo mokslą sergantiems.

Sveikus mokinsiu kaip užlaikyti sveikatą, o sergančius išgydysiu, nes **BE SVEIKATOS NERA LAIMES** ne darbininkui, nė biznieriui.

PROGRESAS MEDIKALISZKAM MOKSLE!

Tik tie daktarai pasekmingai išgydo, katrie tēmija į medicinos mokslo progresą, katrie to nedaro, negali sergančių išgydyti, už tai kad užrašo gyduoles ne naujausio budo, nes naujausi medicinos pagerinimai tokiems daktarams nežinomi yra. Ar tai jie užmiršo ar nenorl žinoti, netēmijant į mokslą, kad

KRAUJAS YRA TAI PAMATAS IR SZALTINIS SVEIKATOS.

Gyduolės, kurios nepataiso kraujo yra negeros ir negali išgydyti ligas, nes blogas kraujas pradžia visokių ligų.

NAUJAUSIAS BUDAS PRITAIKYMUI GYDUOLIUI!

Užtikrinu, kad mano visos gyduolės yra pritaikytos prie kiekvienos ligos, už tai ir daugiausiai sergančių išgydan ir tuos, ką kiti daktarai neįstengė. Jei aš pasakysiu, kad galiu tave išgydyti, tai tikrai apturėsi sveikatą.

PASARGA: Sergėkis, nesiduok suvilioti humbugo Institutui, kurį valdo visai ne daktaras, bet šarlatanų kompanija; kaip matoma, galėjo surinkti kuponu paveikslėlius iš tabako bei nuo cigarečių pakelių, buk tai išgydytų, su mirusiojo daktaro paveikslu viduryje. Daktaras, kurio jau nėra ant svieto, nieko negali išgydyti; o geras-teisingas daktaras, kuriam sarmata su apgavikais draugauti, tai jiems nebemaus. Kad apginti žmones nuo suvadžiotųjų, tai prašant draugams-daktarams, ir teisingiems žmonėms, kurinos išgydžiau, aš apsigarsinau, kad serganti žinotų, kur atrasti tikrą sveikatą pagelbą.

ATSISZAUKUSIUS APSIMU ISZGYDYTI

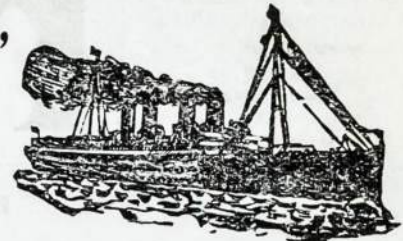
Reumatizma, skaudėjimą sąnarių, kaulų, strėnų, kojų, pečių ir šonų. Užkietėjimą, skaudėjimą ir nedirbimą vidurių. Galvos skausmą, širdies, inkstų ir plaučių ligas. Greito pailsimo, sunkaus kvėpavimo, slogų, ir nušilpnėjusius vyrus. Didelio supykimo, dyspepsijos, nervų ligos, teipgi nuo jaunystės klaidų, igantų nesveikumo, sėklos nubėgimo, blogų eapnų, visokių užkrečiamų s'aptų ligų. Telp-pat MOTERŲ: skausmingų mėnesinių, baltųjų tekėjimo, gumbo ir visokių moteriškų ligų; neatbokit kad kiti daktarai jums nepagelbėjo, aš kad apsimu, tai ir išgydysiu šviežias ir užsienėjusias ligas. Geriau, kad iš karto į as mane atsisauktum, pirmiau negu kur kitur; jei ne asabiškai, tai parašyk lietuviškai. Rašyk kaip moki ir kaip jauti nesveikumus esvyje, aš suprasiu, ištrėsiu, duosiu rodą, kad reikės pritaikysiu gyduoles, kurios yra geriausios ir naujausio ieradimo, o apturėsit sveikatą, bė skirtumo kaip toll gyvenate AMERIKOJE, KANADOJE, ANGLIJOJE ir kitur.

ADRESAS: **Dr. Ferdinand Hartmann M. D.**
218 East 14-th st., New York N. Y.

Ofiso valandos kasdien nuo 11 iš ryto iki 1, nuo 2 iki 5 val. po pietų.
Šventadieniais nuo 10 iki 1. Vakaris Panedėlyj ir Pėnyčioj nuo 7-8.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.
Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikletus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Nepamirškite "Kova" skaityti!

PARANKIAUSIAS DARBO ZMONEMS LAIKRAŠTIS

"RANKPELNIS"

Leidžiamas L.S.S. Didžiojoje Britanijoje. Eina kas savaitė. "RANKPELNIS" stovėdamas ant darbininkų reikalų sargybos, rupinasi suteikti žinias apie darbininkų judėjimą įvairiuose kraštuose. "RANKPELNYJE" tilpsta apart žinių ir moksliski straipsniai, apysakos, statistikos ir t. t. In šita skyrylų rašo įzymesniejie Europos lietuvių rašėjai. "RANKPELNIŲ" kaina: metam \$1,50 pusei metų 75c, trims mėn. 40c. Pinigus ir laiškus reikia siųsti šiuo adresu:

"Rankpelnis" Lily Bank, Bellshill SCOTLAND

Reikalaudamas numerio pažidirči jėkite stampą už 2c.

BUK VYRAS

50,000

KNYGU

Vysai Dykai Del Viru

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyrų. Knyga ta prastais, suprastais žodžiais pasaka kaip gal atgauti vyriškuma, isigydyti nuo uztuodijima krauja arba sypili, nubiegima sieklos, patrotitu stypribe, pučkus ir kitus išmietimus, negromulavima, patrotitu stypribe, pylva, kiapentu, inkstu ir pusles ligas, rumatizma, gonorrhoea arba triperi, naujai igautas lygas, strictura ir vysas vyrų lygas, gal buti išgidomas sava namuse privatiškai, slapta ir labai pygjai.

Ta, dykai igauta knyga, pasakis jums kodėl jus kentat ir kaip gallet galutinai isigydyti. Knyga ta yra krantuvė žinios, katrus ture žinoti koznas vedes arba nevedes vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ilgo lajka tyrinejmu tu, specialisku lygu. Temykit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, užmokam už pačto, ing užpečėtita konverta. Nesiusk nekoku pinigų, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kuponu, katru siusk mums šėdena.

DYKAJ GAUTOS KNYGAS KUPONAS.

DR. JOS. LISTER & CO., L 903 22 Fifth Avenue, Chicago:

Godotinas Tamista: Pagal Tamistos prizadiejsma, aš noriečiau jog Tamista prisiusumel man vysai dykai vėna jusu knyga del vyrų.

Vardas.....

Adresas;..... Steitas.....

MUSIŠKIAI MALKOTENTAI IR IDEJA.

TANKIAI socialistiškose organizacijose pastebiami neuzsiganėdinimo apsirėiskimai būtent dėlto, kad organizacijų didžiūma, prisilaikant socialdemokratiškos principų ir programos, savo taktika permažai revoliucijonizuoja minią. Savo argumentus tokie socialdemokratams užmėtinėtojai taikiausiai remia tuo, kad beveik visuose civilizuotose kraštuose pramonija savo išsiplėtojime pasiekė taji laipsni, kad galima pareikalauti ją suvisuomeninti. Girdi, reikia tik sukurti miniose didesni užsidedimą, labiau atsiduoti idėjai, negu kad atsižvelgti į apystovas, ir pervesti sociališką revoliuciją. Pasakoja jie, jog yra faktų, kad didi idėja, patraukianti savep masų geismą ir užsidedimą visais laikais buvo svarbiausiais faktoriais, stumiančiais žmoniją prie darymo pervartų draugijų surėdyme.

Neužginčijama, kad karšti obalsiai gal sukelti platesnių minių užsidedimą ir paskatinti jas prie veiksmo, bet toli gražu, kad ta užsidedimas be gilaus supratimo idėjos siekio, būtų kada-nors likęs su tikrai geistinėmis žmonijos išsiliuosavimui pasekmėmis. Paprastai tokiu būdu peranksti iššauktas draugijinis masų judėjimas iki šiol vis buvo tik valandiniams apsirėiskimais be tvirtesnių pamatų ateičiai.

Faktų yra tas, kad Francūzija pakėlė revoliuciją iškeliant ant savo vėliavos obalsį: Laisvė, Lygybė ir Brolystė! Bet tas garsiai skambantis obalsis praskambėjo ir didžioji idėja neįvyko. Ir kas užginčys, kad Francūzijos proletarija šiandien yra arčiau savo išsiliuosavimo siekio kaip kitų kraštų proletarija? Ir kas žin, ar daigi netoliaus nuo to siekio ji šiandien stovi, negu stovėjo anuomet, kada pakėlė idėjos obalsį?

Nuo didžios francūzų revoliucijos laikų keletą kartų jau mainėsi valdžios tų valstybių, kurios dėl «kiltų idėjų» vedė karus, kad pavergti silpnesnius tautas. Žmonės neturintieji klėsinio susipratimo likosi aukomis «gudrios» valstybinės politikos ir vietoje laisvės, lygybės ir brolystės aplaikė retėžius kapitalistiškos alginės vergijos.

Nėra abejonės, kad didi idėja be minių užsidedimo negal būtų pakeista veiksmu. Kad idėjos siekinis atsiekti reikia netik užsidedimo, bet pasišventimo, taipgi sykiu neužmiršti, kad tas užsidedimas tur būti semiamas iš prie dalyko prisirišimo šaltinio; iš susipratimo tur būti semiamą energija ir spēkos, kad tų spēkų pradėtame darbe nepritruktų ir kad galima būtų idėją surealizuoti gyvenimui. Be masų klėsinio susipratimo to atsiekti negalima.

Tatai supranta gal ir musiškiai malkotentai, kurie nesutinka su dabartine ramia sąjungos taktika, bet jie užmiršta, kad ta sąjunga atlieka tik organizatyvišką darbą ir pati dar permažai turi spēkų, kad galėtų jau imties už auklėjimo daugiau susipratusių savo narių. būtent leidžiant moksliskus raštus, gvildenant visokių socialistiškų srovių teorijas ir tt. Jei tuo užsiimtume, tai užsiimtume patįs savimi, bet ne tais, kurie vos-vos ištraukiami iš nesusipratimo ir tamsybės gelmių, ir ne rūpinimusi sustiprinti savo spēkas, reikalingas tam geistinam «auklėjimui».

Jeigu bent ant valandėlės užsimirštume bei užsimerktume, kad nematyti socialistišką idealą, pamirštume savo obalsius: pa naikinti priedartą ir įvykdinti vi-utiną laisvę ir teisių lygybę, socializmas turėtų neteikti teisės būvio ir netektų savo gyvybės.

Bet einant link užsibrėžto tikslo, turime toli siekti akimis į ateitį, vienok nedaleistina taipgi užsimiršti apie dalykus, kurie aplink mūsų randasi.

Šale idėjos tur būti plačios minios susipratimas, po utopijos — suomonė kritika. Ypatingai tos kritikos labai reikia, o kol-kas dar ir ji, — kad ir būtų pagaminta, — mūsų plačiai miniai nebūtų lengvai suprantama, kuomet padilginanti, karšti obalsiai veik gali sukelti nevietoje žemus žmonių jausmus; gali išaukti judėjimą, ku-

ris pataikytų padaryti pervartą, bet toks judėjimas niekad negali sutverti naujos surėdymo tvarkos, kuri liktų ilgesniam laikui. Be plačių minių išsilavinimo negali būti surealizuoti gražiai skambanti obalsiai, nes didžiūma nepataikytų suprastai savo padėjimo ir reikalų, ko pavyzdžius turime praecityje.

Taigi ir mums kaipo daliai šalies socialistiškos partijos liekasi tik dėl išpildymo programos organizuoti ir prieinamiausiais keliais plėtoti klėsinį susipratimą tarpe išnaudojamųjų. Mūsų uždaviniai yra rūpinties, kad organizacija galėtų savo narius išauklėti inteligentiškais kovotojais, suprantačiais savo kovos siekius ir jų reikalavimus, kad tokiu būdu prirėngti pamatą ateinančiai sociališkai revoliucijai, tečiaus jeigu to reikalaujame, turime pirma rasti spēkas, tų reikalavimų realizavimui reikalingas.

Spėkų netik morališkų, bet dar labiau materijališkų nemažai reikia, kad galima būtų reikalavimo dėlei leist mėnesinis moksliskas žurnalas įvairių srovių teorijas gvildinti: reik gilūs teoretikai, apmokami redaktoriai ir darbininkai. «Kovą» gi tuo užimti irgi negalima dėl daugelio priežasčių, svarbiausia, kad jos labiausiai reik organizuojamiems, ir kad turime pasikakinti vienu redaktorium.

J. B. S.

Atskaita atstovu LSS. 28 kp.

Mēs igalioti nuo 28 kp. LSS. pareikalauti nuo «Tėvo Kazimiero», kuris per pamokslus visokiais niekšais išvadino Shenandoah'o socialistus, idant jis atšauktų savo neteisingus užmėtinėjimus Shenandoah'o socialistams.

17 d. gegužio teikėsi «Tėvas Kazimieras» pasirodyti pasiuntiniams LSS. 28 kp, ir ant visų jam daromų patėmijimų, jis nieko nepaaiškino pasiuntiniams, teisindamasis, būk jis socialistus da užtarė, «ir tie, kurie klausė, gal būt jie nesuprato jo žodžių».

Iš pasikalbėjimo pasiuntiniam paaiškėjo: kad «tėvas Kazimieras» mažo supratimo ir menko mokslo; iš tikėjimiškos pusės — didis fanatikas; kulturiškas pasaulis jam yra mažai žinomas ir suprantamas; ir atgalo mokslas apie socializmą jam yra visiškai ne žinomas ir nesuprantamas.

Ir taip niekint išradimus, peikt mokslą, kaip darė «tėvas Kazimieras» per pamokslus, gali tiktai žmogus su siauru supratimu ir neapšviestas, nes pasakyti: «visi bedieviški raštai, knygos yra velnio išmislas», arba vėl kitoje vietoje: «neskaitykite tų prakeiktų knygų ir laikraščių, nes pats išradimas spaudos yra velnio išmislas». Toliaus pamoksluose iškeikia visus išradimus, kurie pakėlė ant aukšto laipsnio paskutiniuose amžiuose žmonių kultūrą ir civilizaciją, tai yra, išradimai paskutinių amžių padėjo žmoniją apsišviesti ir parodė kelią, kuriuomi turi žengti pirmyn; atgalo «tėvui Kazimierui» mokslas apie socializmą visiškai yra nežinomas ir nesuprantamas, nes prirodinėti, kad socializmas ne yra mokslu, bet tiktai antikatalikiška sekta, apie kurią da jis neturės aiškaus supratimo, vienok esanti labai kenksminga katalicizmui, kaip trūczyzna.

Matomai, tas žmogus neduoda sau atskaitos iš to, ką kalba ir pats gal nežino apie ką kalba, nes tam pačiam pamoksle, ką pirmiaus tvirtimo, vėliaus užginčijo ir toki prieštaravimai jo pamoksluose galima patėmyti ant kiekvieno žingsnio.

Taigi, jo pamokslai nenuoseklūs ir įdomūs, ant kurių laikas yra bergždžiai praleidžiamas ir be jokios naudos, kaip tikintiems, taip ir bedieviams.

Komisijos nariai:
Shenandoah, Pa. 22, V. — 10.

J. Kačergius,
V. Turavckas,
A. Staniškis.

lių laivų.
i visas ša-
ir pigiai.

ia, Pa.

ityti!

PELNIŠ

ite. "RANK-
gybos, rupinasi
iose kraštuose.
raipiniai, apy-
tejie Europos
\$1.50 pusei mo
ti šiuo adresu:

ink, Bellshill
OTLAND
2c.

,000
YGU
ai Del Viru

usta yra tyk del vynu.
dais pasaka kaip gal
užuodijima krauje
otitu styprbe, pūku
ulavima, patroliu
pusles ligas, ruma-
iaujai igautas lygas,
buti išgidomas savi
ai pygjal.
sakis jums kodėl ju
yditi. Knyga ta yra
ti kožnas vedes arba
arašita par Daktarą,
ejmu tu, specialiau
siusta vysai dykal,
a konverta. Nesiskak
a varda, ir'adresa ant
iusk mums šendena.
AS KUPONAS.

me, Chicago
is prižadėjama, ai sorleju
ai vėna jusu knyga del vynu

DARBININKO SVEIKATA

Pagal Dr. A. Kats'a

— Porašė —
P. Norkus.

—o—

(Tąsa.)

Cukrus turi reikšmę netik kaip saldumynas, bet ir kaip maitinantis produktas. Jis yra branginamas tuomi, kad jis susinaudoja lig mažiausiai dalelei. Dėlto tai labai gerai cukrų turēt kelionėse ir sunkiam darbe; kad nepasidarytų iš perdidelio saldumo aitrus, galima vieton cukraus naudotis šokolada, kuris taipgi turtingas cukrumi. Vidutiniškai cukrų sunaudojant, jis gerai perverda, bet kada perdaug jo vartojama — iš jo skilvije pasidaro rūgštis ir, kaip labai tankiai atsitiinka pas vaikus, iššaukia skilvio ar žarnų katarą.

Daržovės ir vaisiai valgomi daugiausiai dėl jų gardumo, negu dėl jų naudingumo. Daugiausia jie susideda iš vandens ir iš mažų dalelių baltatrinio ir krakmolo. Išskirt reikia tik ankštines daržoves, bet apie jas jau kalbėjome. Vienok jie turi labai didelę reikšmę, nes juose yra pusėtinai daug druskų ir geležies.

Šalip to, vaisiai kaip ir cukrus, turi ir liuosas angalių rūgštis ir kvepiaučias daleles, kuomi ir priduoja gaivinantį skonį ir gardų kvapą. Dėlto tai vaisiai lygiai reikalingi kaip ir duona, jie pagerina skonį ir duoda įvairumą mūsų kasdieniniam valgiui, taipgi prigelbsti pervirimui kitų maistų, o jų druskos lošia svarbią rolę keitime maisto.

Tarp daugelio naudojamų daržovių geriausiai perverdami šie: ruškinės, nerauginti kopustai, žali žirniai, jauna morka ir bulvės. Sunkiai sugromuliojamos daržovės — tos, kurios padedamos ant žiemos, būtent: rauginti kopustai, ropės ir tt.

Žali vaisiai skilvije suverda nelengvai, o vaisių košės perverdamos pusėtinai sunkiai. Bet sveikas žmogus visada gali naudotis žaliais vaisiais, bet tik turi turēt saiką. Žalius vaisius niekad nereikia sumaišyt su vandeniu, alumi arba žaliu pienu.

Skanus valgiai.

Kakao yra per-pus skanus ir per-pus maitinantis produktas. Jame yra pusėtinai riebalų ir baltatrinio, tas žmogų ir maitina. Šokoladas, kaip jau minėjome, ypatingai yra geru maistu. Bet už tai kakao turi tokias daleles, kurios erzina nervus, kas nesmagiai atsiliepia ant organizmo.

Kava — tai labiausia išsiplatinęs ir įprastas gėrimas, ypatingai Amerikoje. Jei jos neperdaug naudot — ji gaivina nervišką sistemą, padidina darbštumą ir prašalina tinginumą. Bet, jei daug kavos sunaudojot — ji suerzina nervus, padidina širdies plakimą ir išvaiko miegą. Kava nesuvisai naudingas gėrimas ir ją privalėt negert silpni ir nerviški žmonės.

Taip lygiai veikia ir arbata, tik daug mažesniame laipsnije. Arbata naudinga tik tiems, kurie apsirgę skilvio skaudėjimu.

Alkoholius.

Daugelis žmonių kasdien geria savo priprastą mirą alaus ir degtinės, bet nesupranta kokią įtekme daro alkoholis ant gyvenimo netik paskirų žmonių, bet ir ant tau-

tų ir gentkartės. Apie tai daug yra rašoma, daug kalbama, buvo daug gicų, bet plati darbininkų klėsa, kuriai svarbu tai žinot, suvisai nesupranta, kokią tur įtekme alkoholius. Supranta tik tiek, kad girtas žmogus padaro daug kvailysčių ir materijalinę tuomlaikinę blėdį.

Šiame atsitikime nereikia nė dievobaimingų, nė doriškų pamokinių, bet aiški ir karti teisybė. Nemanone ką-nors pridėt, bet tik parodyt kiek alkoholis kenkia žmogaus kūnui ir kaip blogos girtuoklystės pasekmės.

Pirmiausia reik mest į šalį klaidingą ir išsiplatinusią nuomonę, būk tai tik viena degtinė yra alkoholiniu gėrimu. Atbulai: alus ir vinuoginis vynas yra taip pat alkoholiniais gėrimais. Alus turi saviže 2-5% alkoholiaus, vynuoginis vynas 5-9%, o kiti vynai 10-17%, degtinė gi turi 30-40%, o kartais ir daugiau. Koniakai, arakas ir romas turi saviže dar daugiau alkoholiaus.

Alkoholinius gėrimus žmonės geria išdalies dėlto, kad jie gardūs, išdalies dėlto, kad mano, būk tai jie yra maitinančiais gėrimais, taipgi ir dėlto, būk tai degtinė sušildo ir pastiprina, o labiausiai dėlto, kad ji iššaukia linksmumą. Po truputį geriant, atsiranda pripratimas, kuris laikiui bėgant vis auga ir antgalo įtraukia žmogų į girtuoklystę, kad jau be degtinės bonkos nebegali apsieit.

Maitinančiu gėrimu reikia skaityt tik alų, bet jo šis naudingumas taip mažas, kad vienas pieno puodukas atstoja kelias alaus bonkas. Šaltas alus labai kenkia skilviui ir žarnoms. Jei daug gert alaus, tai lengvai galima apsirgt širdies ligomis ar inkstų nusilpnėjimu. Daugeliui gal žinoma ar girdėta širdies liga vardu «girtuoklio širdis», kuri yra ne kuom kitu, kaip nenormališku širdies pasididiniumu.

Kalbama būk tai, jei nušalus išgert kiek degtinės, žmogus atšyla. Tas netiesa. Degtinė nesušildo, bet tik nuslopina žmogaus jausmus; jei kas išsigeria vistiek jam šalta, tik jis to šalčio nejaučia. Neįstabu tat, kad girtuokliai tankiausiai nušala kojas ar rankas. Taip pat ir su sustiprinimu. Degtinė tik suerzina nervus ir žmogus būk tai jaučiasi stipresniu ir tai tik trumpam laikui. Pavyzdžiui, privesime prilyginimą: jei pailsusiam arkliui užkirst rimbu, jis kelias minutes veš, bet užtai vėliau nėkiek negalės vežt.

Labai melaginga nuomonė, būk tai sunkiai fiziškai dirbant reikia gert degtinę. Kariumenėje tūkstančius kartų yra prirodyta, kad tie kareiviai, kurie laike karės geria degtinę ar alų, daug mažiau gali dalaikyt ilgas keliones negu tie, kurie tik kavą, arbatą ir vandenį. Tą patį tvirtina ir keliauninkai.

Ant nelaimės blogos degtinės gėrimo pasekmės pasirodo ne tuojaus, bet po ilgo laiko. Paprastai stiprūs gėrimai kenkia skilviui, paskui prapuola apetitas, geriantis pradeda nemėgt saldžių valgių ir antgalo visas maitinimosi procesas pasidaro blogesniu. Apsireiškia gerklėje kataras, nesireguluoja šlapumas, idusimas ir jaučiamas rytmečiais sunkumas. Vienok kur-kas sunkiau alkoholius atsiliepia ant vidurinių kūno organų. Alkoholius išsiskirsto po visas dalis kūno ir visur iššaukia chroniškus apsirgimus, jis žūdo normališkasias kūno cėleles, o ypatingai atsiliepia ant kepenų, inkstų, širdies ir ant kraujinių kamolėlių. Tokiu būdu nuo alkoholio traukiasi ir susirauklėja kepenys ir inkstai, nusistoja iš maisto kalkės ir sunkiai pasigadina šird s.

(Toliaus bus.)

Tarptautinis solidariskumas paeme viršū.

Atsibūvančiame Chicagoje Socialist Partijos nacionališkam kongresui dvi dieni praleista debatams apie partijos atsinešimo link atėvystės klausimo reikalą, kad priimti nutarimą, reikalaujantį pilnos įėjimo laisvės visokios kategorijos ateiviams-darbininkams iš užsienio, jeigu tik tokie ateivlai nebūva partraukiami pagal iškalno padaryto kontrakto su kapitalistais.

«Kovo» jau esame minėję apie pereinų metu socialistų partijos suvažiavimo priimtą tame klausime rezoliuciją, bet galutiną nutarimą palikta šių metų suvažiavimui, ir tam tikslui paskirta komisija dėl ištirimo atėvystės klausimo visuose jo atėvjuose. Komisijon paskirta Victorą Bergerį (Social-Democratic Herald'o redaktorių), Wanhope'ą, Millerį, Untermaną ir Spargo. Tos komisijos didžiūma (Berger, Unterman ir Wanhope), būtent remianties surinktais faktais, išnešė rezoliuciją, kad dėlei esančiųjų ekonominių sąlygų Jungtinėse Valstybėse, reik būtina reikalauti uždarymo durų azijatams. Seniaus tokį reikalavimą buvo stačius ir drg. Spargo, kuris tvirtinęs, kad esant reikalui, prisieis reikalauti uždraudimo atėvystės kiniečiams, japonams, korejonams ir hindusams, bet kadangi šiandien baimė apie geltonosios rasos užplaukimo pavojų neturi vietos, tai Bergerio, Wanhope ir Untermano rezoliucija iššaukė karštą disputą, kurią sykiu reikia pavadinti ir betvarke. Kaltinti čia reikia pačius referantus (komisijos narius), kurie vietoje savo patyrimus savo laiku apskelbti laikraščiuose, kaip buvo nutarta pereinų metų suvažiavime, arba bent surinkta medegą atsakančiame sutvarkyme paduoti šių metų suvažiavimui — formoje nedidelio pamfleto — nurodė vien faktus, kurių suvažiavimui raštiškai nepridavė, vien po suvažiavimo tą padaryt žadėjo.

Tas darbo neatlikimas paliečia ypač komisijos didžiūmą, kuri vis stengėsi pabriežti pertikrinančius faktus, kurie tik buvo kalbose paduodami.

Suvažiavimas iš tos priežasties atsirado gana kebliam padėjime. Negalint diskusijos pastatyti ant faktų, abelnai žinomų ir ištirtų, susivažiavę delegatai stengėsi iš savo patyrimų ar sulyg savo nuomonių stengėsi palaikyti vieną ar kitą pusę.

Berta faktais, visai nepaisant apie tų faktų surišimą į kruvą, kad sutverti vieną teoretišką pažiūrą. Jeigu tą nebūtų pamiršę padaryti patis referantai, tai klausimo išgvildenimas nebūtų paėmęs taip daug laiko ir daug nuosekliau būtų išrištas.

Kadangi, kaip jau žinome, pereinų metų šiame klausime ir šių metų komisijos rezoliucijos yra priešingos tarptautinio socializmo principams ir darbininkų klėses reikalų bendrumui, tai atsirado reikalas išnešti trečią rezoliuciją, kurią padavė drg. Hillquit. Ta šių metų rezoliucija nedaug kuo skiriasi nuo tarptautinio socialistų kongreso, Stutgarde, priimtos rezoliucijos.

«Jungtinių Valstybių socialistiška teorija reikalauja suvaržyti streiklaužių, kontraktinių darbininkų ir masinę darbininkų iš užsienio importaciją, kuri yra iššaukiama bei remiama kapitalistų klėses dėlei apsilpninimo darbininkų organizacijos Amerikoje ir pabloginimo darbininkų ekonominio stovio.

«Partija yra priešinga išskirimui kokios-nors rasos bei tautos iš įleidžiamų ateivių, reikalauja, idant Jungtinės Valstybės būtų prieglauda visiems prispaustiems ir persekiojamiems vyrams ir moterims dėl jų politiškių persitikrinimų, religiškių pažvalgų bei rasinių skirtumų per viešpataujančius duotose valstybėse».

Dvi trečdali kalbėtojų savo kalbose išaiškindami reiškimą šios rezoliucijos, kritikavo komisijos didžiūmos oportunistą ir sykiu pritariančius tos komisijos išneštai rezoliucijai. Teisingai nurodyta, kad rytų tautos turėtų taipgi teisę uždaryti duris ateiviams iš pietinės ir vakarinės Europos, kaip amerikiečiai nori uždaryti duris azijatams. Tuo tik vieni ir kiti apsinkintų vieni kitų būvi. Ateiviai iš užsienio, ypač iš Azijos yra pavojingais konkurentais amerikiečiui-darbininkui, bet tik gerai pelnantiems amatninkams, o ne paprastiems darbininkams, kurių juk ir Amerikoje didelė didžiūma.

Socialistų Partija negali ginti vien Amerikos unijistus, nes tai būtų aiškus sindikalizmas, bet turi ginti reikalus visos tarptautinės darbininkų klėses, kuri visur yra išnaudojama ir persekiojama, o tarptautinis solidariskumas reikalauja nuo visų šalių socialistų stoti apginime bendrų reikalų ir rūpintis pagelbėti ne tik politiškiems, bet ir ekonomiškais pabėgėliams.

Ypatingai drg. Spargo smarkiai sukritikavo milvaukinius socialistus: Bergeri, Untermaną, Gaylordą ir kitus, kurie nuo unijistų laukdami balsų, apgina tik jų reikalus, pamiršdami tarptautinio socializmo principus ir social-demokratinę devyza: *visų šalių darbininkai, vienykitės*.

Kalba drg. Spargo padarė didelį įspūdį ant susirinkimo. Po paskutinių žodžių kalbėtojaus, salė drebėjo per dešimts minučių nuo aplauzų.

Drg. Spargo taipgi buvo padavęs rezoliuciją, bet priimta trumpesnė ir suprastinesnė rezoliucija drg. Hillquit'o 55 prieš 51 balsais.

Kalba drg. Untermano apginančio komisijos rezoliuciją, išėjo labai nevaizdžiai, nors tiesą sakant, geriausias kalbėtojas-teoretikas nebūtų galėjęs ką-nors daugiau pasakyti, kad išteisinti komisijos didžiūmos reikalavimą uždaryti duris į Jungtines Valstybes azijatams, kurie juk taipgi yra tik politiškais ir ekonomiškais pabėgėliais iš savo kraštų.

Nutarimas linku atėvystės klausimo po kongreso turės eit da per partijos visuotinąjį balsavimą. Tečiaus Bergeris pasakė, kad «kovos kaip tigras», kad komisijos didžiūmos reikalavimas nenupultų. Ar tas jam nusiseks, tai tas priklauso nuo visapusiško dalyko išgvildenimo, irgi nuo balsavimo šalininkų tarptautinio išnaudojamų solidariskumo, arba nuo visuomenės tarptautinio socializmo supratimo, ir nuo jos žinojimo, kad sindikalizmas gyvuojantis šiandien ir amerikoniškuose trustuose savo laiką jau atgyveno.

Amerikos Pinkertono išpažinimas.

(Tąsa)

Pinkertonai turi tiesioginius susinešimus su augščiausiais kompanijų viršininkais ir nedaugelis fabrikų užžiūrėtojų žino, kad jų užžiūromose fabrikose randasi šnipai. Tik nedidelis skaičius meistrių prileidžiama prie suokalbių.

«Žmogus, kuris šiandien yra prižiūrėtoju bei meisteriu, rytoj gal stoti prie mašinos kaipo paprastas darbininkas, todėl kompanijoms negeistina, kad meisteriai žinotų paslaptis. Tokių principų laikos Nat'l Met. Trade Ass'n.

«Instrukcijos dėl įvedimo fabrikose akordinio darbo (piece work) ypač N.M.T. Ass'n fabrikose turi būti pildomos. Apart to, pinkertonai čia turi dar ir daugiau ką veikti. Firmos juos laiko taipgi dėlto, idant vogtų plianus ir konstrukcijas fabrikų ir mašinerijos tų firmų, su kuriomis vedama konkurencija; į laboratorijas pinkertonai kemšasi kaipo darbininkai, kad ištirtų naujų išradimų paslaptis.

«Kitiems paskirta vogimas techniškų pašinių. F.R. Carroll, Westinghouse Electric Co., pinkertonas dirbo Ballock Electric Co. fabrikose apie Cincinnati, Ohio valstybėj, tik vien dėlto, kad pirmajai kompanijai pristatyti kopijas tūlu techniškų pašinių.

«Aš pats vogiau iš paliepimo N.M.T. Ass'n vyresnybės iš kitų

firmų tokius pašinius. Savu laiku dirbau Nat'l Metal Trade Ass'n fabrikose ir žinau, kad tas trustas turi visą eilę metodų, pagal kurias yra unijos naikinamos, ir įvedama akordinio darbo sistema; tam tikslui ir laikomi visų didelių kompanijų pinkertonai.

Dirbau tarpe mašinistų trusto fabrikose ir kur tiktai ir kada tiktai kas bandė agituoti unijos labui, reikalauti sistemos «closed shop», visuomet pranešdavau Pinkertonų biurui.

Žmonės tos pačios kategorijos kaip aš, be paliovos dirba tarp darbininkų ir darbininkių. Viso mūsų veikimo siekis buvo nukreiptas link vieno tikslo — priskubinimo darbo, mokesties apkopimo ir unijų naikinimo. Iš pinkertonų agencijos gaudavau 28 dolerius savaitei ir apmokėjimą visų išlaidų, kokios pasidaro. Tas man nerupėjo, kad darbininkai, turintieji dideles šeimynas, mažiau uždirba negu aš.

Yra tūlas paprotys santikiuose fabrikantų su pinkertonais, apie ką mažai kas ką žino. Ypatingai, pinigai, kurie susirenka iš nuošimčių aplaikytų per apkopimą darbininkams algų, būna suvartojami streiko laiku apmokėjimui pinkertonų, kurių pareiga streiko laiku stengties suardyti darbininkų vienybę, kad tokiu būdu privesti darbininkus prie streiko pralaimėjimo. Jeigu gi streikas tose pramonijos šakose, kur darbininkams algos likosi apkaptos, neįvyksta tai tie pinigai būna apverčiami nuolatinių šnipų užlaikymo reikalams.

Iš to matome, kad darbininkai iš savo uždarbio turi užlaikyti tuos, kurie dirba apsunkinimo jų buvimo dėlei, matome, kad fabrikantai laiko visą armiją šnipų, kad laikyti vergijoje darbininkų klase. Ir už tatau moka ne fabrikantai iš savo pelno, bet darbininkai iš savo uždarbio, kurio dalis tam tikslui yra atitraukiama, ko dėlei pinkertonų pareiga yra stengties iššaukti darbininkų streiką, kad po to provokacijos keliu privesti prie streiko pralaimėjimo. Tokia piktadariška sistema verčia pinkertonus prie stengties kenkti darbininkams, nes tas jiems leidžia geriau pasipelninti.

«Raudona knygutė, apie kurią sakiau, yra menku daiktu, tilpstančiu kiekviename kišeniuje. Kas ją turi gavęs, tam nedaleistina prigulėti prie unijų, negi už unijas agituoti. Tokie raudonų knygučių savininkai, nebūdami išsilavinę jokioj profesijoje, negali būti nuolatiniiais darbininkais, jie tik tarnauja kaipo streiklaužiai bei pinkertonų pagelbininkai. Jie visuomet būna siunčiami į ten, kur tik pakyla tarpe darbininkų ir darbdavių nesutikimas».

Iš tų paminėtų faktų jau darbininkui yra nesunku suprasti, kad esant tokioms apystovoms, darbininkų organizacija turi būti lyg kareivis ant kovos lauko, kur reikia ne vien stropumo, bet ir atsargumo, apžvalgumo ir neužsitikėjimo by kam, kadangi jau pradžioje šio pinkertono išpažinimo matėme, kad pinkertonai dėl savo tikslo atsiekimo būva kartais radikališkiausiais unijistais.

Darbininkai su savo moterimis ir vaikais randasi sunkiose būvio sąlygose, jieško kelių iš sunkaus padėjimo išeiti, suprantama, kad vienatiniu jiems keliu yra jų organizavimas, kad sujungtomis spėkomis apsiginti nuo susiorganizavusių išnaudotojų—kapitalistų, tečiaus turi atminti, kad tarp jų pačių tokie—pat darbininkai yra kapitalistų įrankiais, kad tarp jų pačių randasi žmonės, kuriems milijonų žmonių ašaros, vargai ir nelaimės nustelbtos sąžinės nepaliečia, kad tokie žmonės parduoda už bliudą lešų savo brolius.

Ardymas darbininkiškų organizacijų, kaip jau matėme — tai uždavinis pinkertonų. Taigi darbininkui organizacijoje, idant kuo užsitikėti, reik jį pažinti. Negalime būti lengvatikiais, bet į kiekvieną apsireikimą žiūrėti nuodugnai.

Bet eikime toliaus į faktus, kuriuos išduoda buvęs pinkertonas, apsakindamas apie šnipų veikimą automobilių išdirbystėje.

«Naujiena pramonijoje, milžiniškos dirbtuvės, aprūpintos geriausia mašinerija, konkurencija tarpe pačių fabrikantų, milžiniškos reklamos (apskelbimo) lėšos, kad išparduoti išdirbtą produktą — viskas tas, sykiu imant, yra priežastim, kuri fabrikantus

verčia stengties visokiais būdais susiaurinti produkcijos lėšas. Tas taipgi buvo priežastim pinkertonų skaitliaus augimo tarpe dirbančių automobilių fabrikose.

«Esant kitokioms apystovoms automobilių išdirbystėje suteiktų pragyvenimą tūkstančiams darbininkų, bet kad taip nėra, tai žinau iš savo patyrimo, ir kada paduosiu smulkmenas apie mano dirbimą Peerless Motor Co. fabrikose ir kada atidengsiu teisybę linkui santikių kitose automobilių fabrikose, priežastis darbininkiškos algos žemumo bus aiškiai matomos.

«Nurodžiau svarbesnes priežastis, dėl kurių fabrikantai užlaiko pinkertonus. Peerless Motor Co. fabrikose mačiau, kaip darbininkų algos buvo mažinamos nuo 30 ir 32 centų už valandą iki 25 centų maximum, o tas sumažinimas darbininkams algos ant 10% ir daugiau nuošimčio fabrikantų atsiekta, pasidėkavojant tik mano ir kitų pinkertonų pasidarbavimui.

«Tam mūsų pasidarbavimui pasidėkavoti turi darbininkai, kurie likosi prašalinti iš darbo už vėlinimąsi. Pagal mūsų pasirūpinimą mašinos fabrikoj buvo varomos taip, kad darbo sąlygos darbininkams likosi neišturiamos. Mēs, pinkertonai, buvome to priežastim, kad darbas likosi ir mums patiems negalimu, mēs buvome priežastim, kad darbo padalinimas likosi privestas prie galutinų ribų, reikalaujant tokio skubumo, kokis nėra jau galimas ir gambiausiam darbininkui.

«Norėčiau nurodyt čia dar tatau, kad tipas taip vadinamo «journey man'o» — mechaniko, žinančio išdirbystės amatą nuo pamato iki smulkiausių smulkmenų, prie esančio darbo sutvarkymo visai pranyksta. Tos kategorijos darbininkai kaip aš, stumia priekyn sistematizacijos procesą ir naikina amatininką arba pakeičia jį paprastuoju darbininku. Rods, randasi «sistematizeris» — žmogus, kurio priederme yra paskubinti darbą ir apdirbti kassyk geresnį sutvarkymą toj linkmėj, bet jo veikmė remiasi tik mūsų nuveikimais, iš kurių jis tik ištraukia išnešimus. Mūsų priederme yra taipgi užlaikymas darbininkų.

«Buvau pinkertonų agencijos biure American Trust Building, Clevelande, kuomet pribuvo viens iš dirbančių automobilių fabrikoj pinkertonų ir apreiškė: «Ilgiau nenoriu dirbti Peerless Motor Co. fabrikoj. Reik būti tiesiog vergu». «Žinai tamsta, kokia sutartim esi sulygęs — atsakė jam viršininkas. — Privalai išreikslauti iš žmonių kuo daugiausiai darbo». «Fabrika seniau buvo gera vieta, bet dabar negalima ir mums nuo darbo atsitraukti». «Tik dėlto tamsta ten ir esi». «Nenoriu ilgiau ten dirbti, nes jau negalima išturėti prakeikto skubinimo».

(Toliaus bus.)

Atsišaukimas į moteris kaslink išleidimo moterims pašvesto laikraščio.

Pasikalbėjus su kelioms lietuvėms, apšviestesnėms moterims kaslink šito klausimo, jos pritarė, jog amerikietėms lietuvėms neatbūtinai reikalingas atskiras, jų reikalams pašvestas, laikraštis — mėnesinis žurnalas.

Tą idėją kiekviena lietuvė ir lietuvaitė, kuri tik moka skaityti, privalėtų paremti. Pirmiausiai privalėtų paremti iš piniginės pusės, žinoma, ne aukoms, bet prenumerata — užsisakydama toki sau ir savo draugėms. Be reikalingo prenumeratorių skaičiaus toki laikraštį nei su geriausiais norais nebūtų galima įvykdyti.

Lietuvėms reikia turėti savo laikraštis, panašus, kaip turi daugybę tokių laikraščių svetimtautės: angljonės, vokiečių ir kitos, kuris būtų lietuvių moterų ir merginų, taip sakant, kelrodžiu į platesnį pažinimą savo reikalų ir savo užduočių, kuris būtų šaltiniu visokių joms reikalingų nurodymų, kaip šeimyniškame taip

ir abelna
platesniu

Ame
jo jos gal
truksta k
ir vyrų r

Mot
mūsų tar

svarbiau
guli šeim

malonum
nors ir p

raštijos.
kno geria

savo duk
suteikti r

vo literat
vybei, ta

gresianči
Taigi

ta. Iš li
taisyles.

galima bu
kioms, be

ne vien p
net ir lab

Todėl
pripažis,

kios žinio
moterims

rams. Je
suriša nau

Jeigu, ab
rams, tai k

netik moky
rus, neturi

tikru palai
lams pašves

— jis moky
Pagal š

teris lytinci
apims ir pla

terų būsian
pažvalgų, ne

menišku mot
ti sau naudit
lingas žinias

Viskas t

ir abeloame jų gyvenime, kuris būtų joms žibintuvu apšviečiančiu platesnius jų reikalus.

Amerikietėms lietuvėms toks laikraštis labai reikalingas. Iš jo jos galėtų semti įvairias savo lyčiai reikalingas žinias, kokių truksta kituose laikraščiuose, užsiimančiuose daugiausiai abelnais ir vyrų reikalais.

Moterų pareigos yra įvairesnės negu vyrų: nuo moterų priguli mūsų tautos ateitis, išauklėjimas gerų kūdikių. Nuo jų priguli svarbiausi šeimyniški naminiai santikiai. Nuo jų daugiausiai priguli šeimyniška laimė, šeimynos sveikata ir namų skaistumas ir malonumas. Be reikalingo kelrodžio, jos negali tą viską atsiekti, nors ir prie geriausių norų. Moterų apšvietimas remiasi ant laikraštijos. Svetimtautės už tai daug augščiau pakilo, daug visu kuo geriaus aprūpintos, nes jos pačios ir jų motinos suprato, kaip savo dukteris tinkamiaus išauklėti, įkvėpti kiltesnius jausmus ir suteikti reikalingas gyvenime žinias, iš senų laikų semiamas iš savo literatūros — laikraščių. Kaip saulės spinduliai reikalingi gyvybei, taip moterei reikalinga pažintis gyvenimo, jo laimės ir jau gresiančių pavojų.

Taigi ši spraga lietuvių amerikiečių gyvenime dar neužpildyta. Iš lietuvių nedaug tėra pažįstančių neatbūtiną gyvenimo taisyklę. Todėl jos ne viena daug padaro klaidų, kurių lengvai galima buvo apsisaugoti. Nors kartais tokios klaidos būva smulkios, bet daugumoje, jos pasidaro pavojingomis. Jos užkenkia ne vien pačių jų laimę, bet ir jų vaikams ir mūsų tautai, o kartais net ir labai nelaimingai užsibaigia.

Todėl šiuos nurodymus pripažinus teisingais, kiekviena moteris pripažįs, jog mums reikia daugiau žinios ir daugiau mokslo. Tokios žinios moterims daug sunkiau prieinamos kaip vyrams, nors moterims jos nemažiau, o gal net daugiau reikalingos kaip vyrams. Joms sunkiausia lankytis į mokyklas, į knygynus, nes jas suriša naminiai ir šeimyniški reikalai ir gyvenimo apsunkinimai. Jeigu, abelnai, moterims apšvieta sunkiausia prieinama kaip vyrams, tai ką belyginti lietuvaitei, kurios savo prigimtoje kalboje netik mokyklų, bet nė laikraščių neturi. Lietuvaitei, tiesiog taurus, neturi iš kur pasemti reikalingą žinią. Todėl gi ar nebūtų tikru palaiminimu mums, lietuviams moterims, turėti savo reikalams pašvęstą laikraštį? Juk lengviausia, ką mes galime priėti — jis mokykla mums būtų!

Pagal šį sumanymą, toks laikraštis, svarbiausiai, užsiims moteris lytinciais namų ir šeimynos reikalais, bet ne vien tuomi — jis apims ir platesnius reikalus, veikiamus ir ideališkus, ir plačia moterų būsiančio gyvenimo peržvalga. Jis nebus kokių vienpusiškų pažvalgų, nebus nė partyvišku, nė vien politišku — jis bus visuomenišku moterų laikraščiu, kad kiekviena moteris jame galėtų rasti sau naudingus dalykus, panašiai kaip svetimtautės randa reikalingas žinias moterų laikraščiuose.

Viskas tas prigulės nuo moterų: jeigu ios supranta šį reikalą ir pripažįs naudingą ir parems, tai tokis laikraštis įvyks ir bus lengvai prieinamu. Jeigu iš kelių dešimčių tūkstančių Amerikoj gyvenančių lietuvių atsiras atsakantis skaičius tą paremiančių ant tiek, kad galima būtų nors neperdidelį laikraštėlį išleisti, tai jis išeis. Sulyg daugumo tokio laikraščio reikalaujančių prigulės jo didumas ir išpuošimas. Tarp mūsų dar nėra labdarių, todėl visas laikraščio pasilaikymas turės remtis ant prenumeratorių. Tad šis pinigiskas klausimas ir yra dabar svarbiu.

Todėl įvykdinimui šito sumanymo mums pirmiausiai reikalinga žinoti, kiek rasis tarpe mūsų lietuvių moterų, kurios prižadės tokį laikraštį užsisakyti — užsiprenumeruoti. Tokio laikraščio kaina niekada nebus didesnė kaip vienas doleris metams. Jeigu prenumeratorių skaičius kaskartas didintųsi, tai ir laikraštis pasididintų ir tobulintųsi, bet kaina pasiliktų vis vienoda. Laikraštis būtų mėnesinis, žurnalo išvaizdžio.

Moterų, pritariančių šitam užmanymui, meldžiame parašyti laiškėlius su prižadėjimu, kad žinotume, kiek tokių moterų rasis, nes be tam-tikro prenumeratorių skaičiaus negalime nieko pradėti. Laiškučius, pritariančius mūsų nuomonėms, skaitysime kaip pažadėjimą prenumeruoti. Su atsakymais meldžiame nesivėluoti, malonėtume juos gauti iki pabaigai liepos mėnesio šių metų, kad po tam būtų galima ruošti prie laikraščio išleidimo.

Laiškus meldžiame siųsti antrašu:

Marė Viskoškienė,

2825 Union Ave., Chicago, Ill.

SAJUNGOS REIKALAI.

L.S.S. Centro Sekretoriaus Pranešimai.

105) Ant 51 kp. pareikalavimo, kad A.Baranauckas pribūtų pas juos, pranešta — kad negalima bus atsilankyti, nes pertoli iš kelio.

106) IV Rajono visi keturi įnešimai pasiųsti P.K-tui.

107) Ant 34 kp. užklauso informacijų linkui pašelpinio skyriaus įsteigimo prie LSS. kuopų, paaiškinta, kad tokių skyrių negalima steigti, nes S-gos tiesos nedaleidžia.

108) LSDP. C.K-to įgaliojimas-paliūdimas, kad A.Baranauckas gali priimti visokius pinigus dėl LSDP., pasiūstas P.K.

109) 65 kp. įnešimas, drg. P.Sinkų prašalint iš V.K-to, sugražintas įnešėjai kuopai, su paaiškinimu, kad P.Sinkų tegali prašalinti tie, kurie išrinko (t.y. IV Rajonas), o ne V.K-tas, kam įnešimas adresuotas.

110) «Kovos» spaustuvės zecerų reikalavimai pasiūsta P.K.

111) J.O.Širvydui pranešta a) kopija P.K-to Tarimo 27-to su paaiškinimu, kad turi priduoti visus dokumentus ir jų surašą Centro sekretoriui. Ant to apturėta atsakymas, kad dokumentai randasi nesutvarkyti ir jokio surašo negalėsias priduoti ir b) kopija P.K-to Tar. 28, su paaiškinimu, kad už aukautą literaturą atsako prieš visuomeuę Sąjungą, o ne jos įstaigų ypatos. Ant to gautas atsakymas, kad P.K-tas nežinąs, ką tariąs, nes ta literatura buvo pavesta Širvydo globoje, o ne S-gos; ant to paaiškinta Širvydui, kad jis gali paduoti P.K-tui savo paaiškinimus, jei jis (J.O.Š.) nesutinka su tuo tarimu.

112) P.Dubicko užklausta, ar jis savo sekretoriavimo laike priėmė literaturą nuo Širvydo.

113) A.Baranaucko užklauso linkui pinigų dėl LSDP., pasiūstas RRK-tui.

114) A.Baranaucko bila už iškaščius padarytus laike jo atsilankymo po IV rajoną, pasiūsta IV rajono komitetui.

115) Drg. Griniaus pareikalavimas, idant Širvydas pridotu rankraštį «Etika ir socializmas» Sąjungai, pasiūstas Širvydui.

116) Atsisakius nuo kandidatūros į Archivo Sut. K-ją I. Matijošaičini ir išvykus iš Brooklyno ir New Yorko apielinkės J.M.Balčiui, užklaustas J.Jukelis ar apsiima. Gautas atsakymas, kad apsiima.

N.Y. City 27, V, 10.

LSS. Centro sekr. Aug. Purvis.

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 29.

P.K-tui. Gerbiamieji Tamstos:— Užleidžiant man vietą naujam Sąjungos sekretoriui ir administratoriui p. Dubickui, jis (p. Dubickas) perėmė nuo manęs Sąjungai gerą dalį literatūros, mano supirktos iš kitų leidėjų ir mano nuosavės. Už tą jis man per du sykius gražino, bet 61.02 dar liko. Prisieinant dabar užbaigti sutvarkymą mano santikių su Sąjungą, ypač piniginiuose reikaluose,

aš geisčiau, kad Sąjunga man atbaigtų tą skolą mokėt. Paimtos literatūros pridėdu ir surašą. *)

Su pagarba J.O.Š i r v y d a s,

Brooklyn, N.Y. 25, III, 10.

Kadangi Centro Knygų Perž. Komisija atskaitose nerado, jog Sąjunga p. J.O.Širvydai yra skolinga virš paduota suma pinigų, todėl reikalinga, idant drg. Dubickas užvirtintų teisingumą šios bilos, po kam Administratorius įtrauks skolą į knygas ir apmokės pagal išgalę.

Visus susinešimus atliks Centro sekretorius.

N.Y. City, 18, IV, '10.

East Pittsburg, Pa., 25, IV, '10

Baltimore, Md. 1, V, '10.

L.S.S. P.K.-as { M.M. Račiute
B.K. Kondratavičius
P. Grinius

L.S.S. Centro Sekretorius Aug. Purvis.

N.Y. City, 23, V, '10.

Pildančiojo Komiteto Tarimas No.30.

P. K-tui. Gerbiamieji Tamstos:— Dabartinis «Kovos» Administratorius, p. J. Grinius, nupirko nuo manęs visą literatūrą, kokią tik aš turėjau, Sąjungai. Paėmė ant nepaprastai žemos kainos (aš Sąjungai tyčia nuleidau). Pinigų apsiėmiau už tą palaukti. Vienok dabar kada prisieina man su Sąjunga atsikvituoti, geistina būtų, jeigu ne visą sumą, tai nors dalis gaut, kadangi as pats esu finansinio padėjimo suspaustas.

Visa suma p. Griniaus paimtos literatūros neša į \$198,75. Knygų surašo čia nepridėdu, bet Tamstoms paliudys p. Grinius.

Dar aš sumanyčiau: ar negalima būtų iš manęs priklausanti suma į rev. išdą pakeisti į tą, kuomi Sąjunga man skolinga? Tai būtų teisingiausias ir tikriausias kelias. Išdas juk buvo po Sąjungos kontrole ir nuosavybe, kaip ir dabar yra. Bet ir skola juk yra Sąjungos nuosavybe.

Su pagarba J.O.Š i r v y d a s.

Brooklyn, N.Y. 25, III, 10.

P.K-tas jokių būdu negali daleisti «Kovos» Administracijai apmokėti Sąjungos skolas su pinigais iš RRK-to išdo, nes tie pinigai ne Sąjungos, o tik visuomenės, per ką jie ir yra laikomi atskirai, t.y., pas Rev. Rėm. K-to išdininką.

Matant, jog p. J.O.Širvydai yra reikalingi virš minėti pinigai, tai «Kovos» Administracija turėtų pasistengti ant kiek galint apmokėti šią skolą, kaip p. Širvydas reikalauja.

New York City, 18, IV, 10.

East Pittsburg, Pa., 25, IV, '10

Baltimore, Md., 1, V, 10.

L.S.S. P.K.-tas { M.M. Račiute
B.K. Kondratavičius
P. Grinius

L.S.S. Centro Sekr. Aug. Purvis.

New York City, 23, V, '10.

Į ką tas neatsineštų.

Dedu tokį antgalį šiam straipsniui dėlto, kad man rodos, jog sąjungoj negali but tokio žmogaus, kurio pajudinaimas klausimas gali nepaliesiti.

Visiemi sąjungiečiams yra žinoma, jog 1909 metuose, kada «Tautiški Aušra» atsisakė suteikti P. Grigaičiui pašėlpą, iš sąjungiečių susitvėrė tam tikslui Mokslaeivių Paskolės Ratelis, kuris ir šelpė jį iki šiai dienai. Bet pašėlpos reikalaujančių mokslaeivių yra ir daugiau, o mūsų M.P. Ratelis

*) Knygų surašą, kuris užimtų bereikalingą daug vietos, nes tą surašą matė P.K.-tas, negarsinau.

jau negali, nes vos-vos tik gyvuoja. Todėl mes turime padėti visas pastangas, kad jį sustiprinti. Tai yra priedermė kiekvieno susipratusio žmogaus; kiekvienam miestelyj, gali ir turi but sutverta M.P.R. kuopa, turi but renkamos aukos ir rengiami vakarai, kad sušėlpt tuos, kurie vien tik nuo mūsų, kaip idėjos draugų, tokios pašėlpos tikėtis gali. Štai ir dabar po ranka turime laišką nuo Juozo Beširdžio, kuris su kuonu ir siela yra atsidavęs mokslui ir darbo žmonių idėjai. Laikas, galime, sakyti rašytas sąsiuomis. Tegul tad jis pats ir kalba:

«Brangūs viengėčiai! Kreipiuosi į jus su maldavimu, nuo kurių priguli visa mano ateitis. Tomis gausiomis aukomis (pereituose metuose per «Keleivį» buvo surinkta jam kelios dešimtys dol. S. M.) galėjau beveik iki kalėdų prasimokyti Petrapilyj, ir buvau beveik jau apsigyvenęs tenai, bet kadangi reikėjo man stoti kariumenėn, tai dėl pasiliuosavimo nuo jos, turėjau parvažiuoti namon, o atgal sugrįžti jau negalėjau dėlei pinigų stokos. Dabargi esu pasirėngęs į vieną augštesniojo mokslo įstaigą ir norėčiau šį rudenį nuo pradžių mokslo meto, nukakti tenai. Ar neapsiimtumėt kreiptis į vieną iš Amer. Liet. draugijų, kurios uždavinis yra, šelpti beturčius mokslaeivius, kad j nait suteiktų man pašėlpą į 300 rublių nors pirmus metus. Pabaigęs mokslą, aš apsiimu laikui bėgant atlyginti. Gal per jusų iniciatyvą tokia draugija apsiimtų mane sušėlpti?— už ką aš bučiau labai, labai dėkingas, gerbiamiems draugams! Tikiu, kad įeisit į mano kritišką padėjimą, suprasite mano troškimus, atjausite mano skausmus ir patarناusite man.

Su didžia pagarba, Jonas Beširdis.

Antras panašus laiškas rašytas tulo V. Paukščio iš Skotijos. Antrasis taipgi kreipiasi į M.P. Ratelį, ar tas negalėtų sušėlpti vieną neturtingą mokslaeivį, kuris taipgi esąs pasišventęs L.S.D.P. darbininkas ir turįs baigti gimnaziją, o neturįs pinigų. Tarp kito-ko jis sako:

«Draugai žinote, kad mokslaeiviai, kurie dabar jau aktyviškai dalyvauja social-demokratų partijoje, yra brangios visuomenei ypatos, todėl kiek galėdami turime jas palaikyti. Paliudijimą iš Partijos jis galės prisiųsti, Tikiuosi, kad neatmesite mano prašymo.

L.S.S. Did. Brit. Centro K-to sekr. V. Paukštys.

Ir aš tikiuosi, jog sąjungiečiai nepaliks kurčiais ant to balso ir greitai suorganizuos M.P.R. kuopas, nes tas padaryt labai lengva, tak reikia pasidarbuoti.

M.P.R. turtų sekretorius, St. Michelson.

VII Rajono L.S.S. viršininku rinkimo pasekmes.

Pagal nominaciją kandidatais yra apsiėmę šie, ir gavo balsų galutinam rinkime sekantčiai:

Kandidatų vardai,	kuopų numeriai,	balsai.					Viso.	
Organizatorium		2,	9,	32,	78,	91,	59,	
P. Kaušius		9	7	2	3	4	3,	28
A. Žekas		1	2	-	2	5	3,	13

S. C. Kasparavičius	1	3	2	1	2	1,	10
Susinėšimų raštiniukas:							
P. Šlekaitis	4	7	1	1	7	3,	23
J. Varnagiris	3	3	2	5	2	4,	19
J. J. Šinskis	4	3	1	-	2	-	10
Finansų raštiniukas:							
J. Jesulaitis	10	8	2	3	6	4	33
P. Olekas	1	6	2	3	5	3	20
Iždininkas:							
J.P. Čepulis	8	13	3	6	10	3	43
K. Olckis	2	-	1	-	1	2	6
P. Mozuras	2	-	-	-	1	2	5
Literatūros Agentas							
F. Česekas	8	8	1	4	1	1	23
J. Ližaitis	1	2	-	2	9	5	19
P. Krušnauskas	2	4	3	-	2	1	12
Instruktorius							
A. Valinčius	7	10	1	4	4	2	28
P. Jenulevičius	1	8	4	2	3	4	22
V. Tabaras	3	6	1	3	4	1	18
St. Vilčinskis	-	-	2	1	1	-	4
Komisija peržiūrėjimo knygų:							
M. Šalna	6	10	2	1	2	1	22
J. Varnagiris	2	7	1	6	2	-	18
P. Šlekaitis	1	3	1	1	4	4	14
P. Krušnauskas	1	7	4	-	-	1	13
F. Česekas	3	3	4	3	-	-	13
P. Mozuras	1	5	-	3	1	-	10
A. Žekas	-	2	-	-	1	1	4
P. Kaušius	-	1	-	-	2	-	3
Veikiamasis komitetas:							
Kl. Jurgelionis	4	11	2	1	5	5	28
A. Velničius	8	4	2	5	7	2	28

Pagal didžiąją balsų, organizatoriūm likosi išrinktas P. Kaušius, bet dėl tulų priežasčių atsisakė, taigi jo vietą užima sekantis kaugiausias balsų po jam gavęs A. Žekas. Susinėšimų raštiniukas J. Jesulaitis 133 Grant Ave. Pittston, Pa. Finansų raštiniukas J. Jesulaitis. Iždininku J.P. Čepulis. Instruktoriais A. Valinčius ir P. Jenulevičius. Į veikiamąjį komitetą Kl. Jurgelionis, nes A. Valinčius užėmė vietą instruktoriaus, tokiu būdu lygiai balsų gavęs Kl. Jurg. užima V. Komitete vietą.

Naujas LSS. VII komitetas užima savo vietas nuo 1 d. gegužės 1910m.

LSS. VII rajono susinėšimų sekretorius, P. Šlekaitis.

Šitos galutinio balsavimo pasekmės, buvo išsiųstos da. baldžio mėnesyje, bet ant pačto dingo, per tai likosi suvėlinata.

P. Šlekaitis.

KLAIŲ ATITAIŠYMAS.

«Kovas» N20, korespondencija iš Binghamton, N.Y., turi būti i Binghamton, N.J. Mano buvo rašyta šv. Juozapo, korespondencijoj pasakyta šv. Jurgio dr-tė. Tas klaidas meldžiu atitaisyti.

Just. M. B u c h i n s k a s.

Aržuolaitis.

Is mano atsiminimu.

Taip. Su draugais mes parengdavome viešas paskaitas, lavinimosi vakarus ir mūsų susipratusių darbininkų būrelis augo ir augo. Stengėmės išdirbti savo taktiką, kaip prie žmonių atsinešti, kad neužgauti jų fanatškų jausmų ir tt..

Tam laike prasideda Rusijoje revoliucija. Kraujas manyje užvirė ir širdis šokinėjo iš džiaugsmo, kuomet aidas sunkilusių darbininkų atsimušė į mano ausis. Kaištai prisidedu prie agitacijos, aukų rinkimo, Rušau laiškus į Lietuvą saviems, iša škindamas revoliucijos priežastis ir caro valdžios šunys. Į lašką įdedu ir slaptai siunčiu, tai atsiskaukimų, tai gražių eilučių parinkęs,— tik mažu savieme mane supras, tik mažu atjaus.

Bet, ach!— tos mano svajonės pranyko!...

Iš Lietuvos motina man rešo: tik tu vaikelkeli neprisidėk prie tų «cicilikų», tik tu jų neklausyk! Jie eina netik prieš ciosorių, bet ir prieš kunigus, prieš dvasišką vyriausybę! Kiba tave jie apkerėjo, jeigu tu taip rašai mums!

Ir vėl man atsikartojo, sugaudytos ir išmišytos pasakos apie socialistus, nuo savųjų, lygiai kaip kad girdėdavau ne kartą kalbant apie tai tamsius žmones. Motina grasino net «bausme dievo», jeigu jos nepaklausyčiau...

Mat, ji duodavo paskaityt mano laiškus kokiai tai poniai, kuri esanti «mokyta» ir viską išpasakojusi apie socialistų «blogumą»...

Ant galo supratau, kad mano pastangos link apšvietimo savųjų nukrypo. Lioviausi rašęs apie socializmo mokslą ir užsidariau savyje. Jaučiausi, rodos, vienas su savo skirtinga idėja tarp saviškių...

Taip dalykams virtus, aš kaskart stengiausi būti tobulesniu ir mokslingesniu. Socializmas ir darbininkiškas klausimas taip mane užėmė, kad aš atsidaviau jam su visa siela ir nenustojau lavinėsis. Dvasioje jaučiausi laisvas nuo visokių prietarų ir religiškos svajonės apie posmertines kankynes ar linksmybes manęs neužėmė. Gaila man tik buvo vargo žmonių, kurie skenda nežinioje ir vergijoje. Ir jeigu man nepasvykdavo atvesti juos prie susipratimo, tai bent tą turėjau džiaugsmą, kad jie turės kada—nors susiprasti, kad jų kančios visgi neamžinos!

Antgalo supratau, kad žmonės per savo tamsumą bijosi socializmo ypač dėl to, kad mato jame «tikėjimo griovėją». Todėl jeigu išpuldavo kur agituoti už socializmą, tai visuomet stengdavausi nekludyti tikėjimo, nes socializmas ištikro nėra tikėjimo griovėju, kaip žmonės mano.

Bet nemislykie, brangus skaitytojau, kad aš visame būvau tobulas ir neklaidingas. O, ne! Tropijosi ir man pakrypti į šalį ne kartą, ir draugai visuomet man aštriai užmesdavo. Tarpais budavo, kuomet aš savo visą triusą pašveddavau varguolių labui, o jie per savo tamsumą, į mane purvais už tai drabstydavo, tąsyk atimdavo norą toliaus darbuostis. Tinkiai gyvenimo aplinkybės neleido išpildyti kaištų mano pri-

sa turime pa-
ra priedermė
stelyj, gali ir
mos aukos ir
ik nuo mūsų,
Štai ir da-
kuris su ku-
įdėjai. Laš-
is pats ir kal-

a maldavimu,
usiomis auko-
inkta jam ke-
lėdų prasimo-
nės tenai, bet
asiluosavimo
rįšti jau nega-
rengęs į vieną
į nuo pradžios
mėt kreiptis į
yra, šelpti be-
lpa į 300 rub-
apsiimu laikui
a draugija ap-
i, labai dėkin-
į įeisit į mano
atjausite mano

is Beširdis.
ukščio iš Sko-
r tas negalėtų
ipgi esąs pasi-
imnazija, o ne-

labar jau akty-
ra brangios vi-
e jas palaikyti.
kiuosi, kad ne-

7. Paukštys.
kurčiais ant to
nes tas padaryt

Michelson.

asekmes.

imę šie, ir gavo

žadų ir pareigų, tai vėl seni papročiai pastumdavo į blogąją pusę...

Bet atleiskite man, mielieji draugai! Juk aš neesu didvyriu, nė neklystančiu genijum, bet tokiu jau vargšu kaip ir jūs patįs! Aš trokščiau, rodos prikelti pasaulį iš purvyno, jeigu tat butų mano galėje. Aš norėčiau uždegti kiekvieną karštą krutinę, kurioje randasi meilės jausmai. Aš geisčiau pažadinti iš tamsybės miego vargstančią žmoniją ir nuvesti ją į laisvą socializmo valstiją. O dabar—dabar... turime tik liudėti, matydami, kai žusta tukstančiai mūsų brolių vergijos nasruose; kaip krinta aukos po budelių kardų; kaip geriausiai mūsų draugai pašvenčia savo gyvastį ir karžygiškai eina ant mirties už labą žmonijos.

Baigėsi lapkritys mėno. Dienos užstojo šaltos, tamsios ukanotos. Naktimis šalo ir rytmečiais medžiai ir visos triobos buvo apšarmoję balta šarma. Vakarais darbo žmonės skubindavo į sušalę namo, kad pasišildyti prie ugnies. Nematyti buvo ant gatvių buriais sustojusių ir linksmi kalbančių. Visą vasaros grožybę, linksmumą užslopino prisiarti nančioji ziema.

Tuom taiku Anglijoj ir Škotijoj artinosi anglies krizis. Kai—kuriose kasyklėse dirbo vos dvi—tris dienas per savaitę. Daugelis bedarbių vaikščiojo buriais, nežinodami ką bepradėti. Iš jų veidų galima buvo išskaityti daug kentėjusių žmonių. Jie buvo nuliudę, nusiminę, o gal kiti ir bado buvo pagavę...

Šis ruduo nebuvo linksmas ypatingai ir man. Jau visas mėnesis kaip buvau be darbo. Rytmečiais šaltyje prastėdavau po kelias valandas prie dirbtuvės vartų,—bene pašauks kuomet—nors mane prie darbo! Veltui... Jau ir kalėdos, ir nauji metai, o aš vis neturiu darbo. Nieks manęs nepasveikino su Naujais Metais, nieks nepalinkėjo laimės—net tikriausiai draugai, rodos, užmiršo... Išbaigiau jau paskutinius savo sutaupintus grašius ir su baimė žiurėjau į savo juodą ir tamsią ateitį. Turėjau apleisti ir pertraukti visus savo idejališkus jieskinius ir gražias svajones,—galvoje vien tik atskartojantis klausimas: kaip reikės rytoj pragyventi? Norėjau jau eit kur į upę pasiskandyt, arba nusinuodyt... Ir ištikrųjų gal bučiau prasižudęs, jeigu geri žmonės nebutų pribuvę man į pagelbą...

Taip tai man dėjosi gyvenime. Prisiėjo visko pritirti. Gyvenimo bangos nekartą supo mane vargo laivelyj ir nemielaiširdingai daužė mano sielą į aplinkybių kietus krantus.

Aš vis kentėjau ir turėjaisi. Visos mano svajonės, visi gražūs tikslai pranyko, arba rodesi neatsiekiami. Dabar vienas tik man paliko: kova su vargu... Ir kuomet rodėsi jau, jau pražusiu, tuomet išiverždavo iš sujudintos mano širdies anie varguolių poetas žodžiai:

Ir taip tai skurstu, aš sau vienas kaip pirštas,
Iš niekur pagelbos jokios neturiu;
Tik ten ateityj, kur jau nykst miglos tirštos.
Matau visų laimę, matau ir žiuriu!

Bet dėlko taip vargstu, ach, dėlko, broli?

Dėlto, kad...

Tokia tai mano susipratimo istorija. Ji neišmislyta. Ši istorija gali prilygti kiekvienam susipratusiam darbininkui, kurį gyvenimo sriovė pakreipė į negeistiną jam šali.

Aš jieskojau laimės, bet jos neradau; durįs prie laimės dėl manęs likosi uždarytos. Kelias į laimės karalystę taip dygus ir erškėčiuotas, kad darbininkas joku būdu negali tuo keliu eiti.

Aš supratau religijų tikslą ir vienoj valandoj norėjau sugriauti visus tuos murus prietarų ir išvalyti iš jų žmoniją. Bet kuomet supratau, kad tai yra laiko klausimas, tąsyk mano karštis atvėso.

Ant galo aš pamylėjau socializmo mokslą ir geidžiau umu laiku supažindinti su tuo išganingu mokslu darbininkų klesą. Bet vėl pamačiau, kad žmonija neapsipratus su tuo mokslu, kad jinau tik pamažu civilizuojsi ir žengia progreso keliu į laisvą socializmo gadynę, kuri yra neišvengtina.

Ir kodėl gyvenimas yra toks mišrus ir pavojingas? Kodėl to gyvenimo džiaugsmi, linksmybės ne darbininkui skirtos? Kodėl beširdė ir besąžininga draugija? Juk tas varguolis tą gyvenimą sutvėrė, jisai tiek dėl jo kentė, o dabar jį jį nustumėte į nelaimių ir vargų bedugnę!

Motina mano brangioji. Tu tikejaisi savo sunelį matyti laimėje ir ant senatvės rūpesčiais parbaigtą savo galvą prie jo priglausti. Vienok likimas mūsų širdis atskyrė gal ant visados!

Ir jūs, sesutės, nepykite ant manės nepykite ant manęs, kad jus apleidau. Aš dabar kitokiom akim žiuriu į pasaulį ir savo nuomonės, savo gilaus persitikrinimo, kaip jūs reikalaujate, negaliu išsižadėti. Ir nors vargų suspaustas, vienok nepasiduosiu piktam likimui ir kaipo karštas karžygis neperstosiu šaukęs:

—Draugai! Aš vėl jau su jums. Bet stokime į eiles milijonines proletarų armijos ir kapokime aną kapitalist šką hydrą, kuri ryja geriausiaj mus draugijos dalį—darbininkus. Štai socializmo raudonas veliukas jau iškeltas, šaukia mus į kovą. Pirmin!

Galas.

Feljetonas.

PERGRAŽUS VARDAS.

Kaimo tamsybėj ir varguose užaugęs, nieko nematęs ir negirdėjęs, nemažai stebėjaisi vieno didmiečio triukšmingu gyvenimu. Čia gatvės, gatvelės ir gatviukės nuolat kruta tarsi skruzdėlyne.

Besiziopsodamas į augstus murus, ne kur varnos laksto,—nes čia nemačiau da nė vienos varnos,—eidamas viena gatve, kurioje tarsi Pilviškiuose turgamečio laiku žydeliai išsistatę ant šaligatvių savo stalus su pančiakomis, senais čeverykais ir kitokiais mažmožiais, tankiausiai raugytais agurkais, silkėmis ir česnakais, paėmė mane noras užsirukyti pypkę, nes

skanių tabu
kandęs pyp
ve tankiai
ko. Taip
kai—kur s
tinklais, o
sines, laba
tas raides,
kumščia
reiskia to
čiau ir gal
mo,*) ar
ilgo galvoj
Atmi
si savo kel
Ir vė
iš dantų
pypkių!
Pasile
per petį, ir
žmogų, su
stogu.

—La
—Lal
šeivinio cit
—K
—O
—I
—I la

tai laisvės u
—Ne,
—Ar
—Jeig
—Kok

Mano j
tau, kad na
ką lankyti j
linksminties,
Priėjova
ar «police» ir n
mene prie se
Iėjova j
pasistatę bute
buteliuko tra
mi.

—Ar t
niau. Ar tai
Mano pat
nuijuokė, be
medinį kujalį
lentą, ir liepė
Nusiėmėn

*) Monogramo.

skanių tabako dūmų, rodosi, čia labai pasigedau.. Taigi įsikandęs pypkę ir užrietas augštin galvą žingsniuojau sau gatvė tankiai pilvu, ar šonu atsimušdamas į pasipynusius ant tako. Taip man bežingsniuojant ant vieno iš murų, vietomis kai—kur sulopinto, ant langų iš lauko apipintų geležiniais tinklais, o išvidaus užtiestų žaliais užtiesalais, pamačiau aukšines, labai keistas, kokias da niekad nubuvau matęs, supintas raides. Jos mane užėmė ir aš įsižiopsojau, ir parėmęs kumščia smakrą pradėjau galvoti, negalėdamas suprasti ką reiškia tokie ženklai. Galvojau, galvojau; skirsčiau, skirsčiau ir galų gale išrinkau iš to, kaip vėliaus sužinojau, magramo,*) ar necelo**) tris raides L.I.C. O, pamislįjau sau po ilgo galvojimo, tai gal bus «polio» arba policijos namas!...

Atmindamas Lietuvos policijos malonumą, greit leidau si savo keliu, kad kartais neišeitų koks dėdė.

Ir vėl su kaž-kuo susiduriau taip smarkiai, kad pypkę iš dantų iškrito, o aš žektelėjęs užkeikiau: «kad tave šimts pypkių!»

Pasilenkus man pypkės, kas tokis sudavė delnu man per petį, ir kad pažiūrėjau augštin, išvydau pažįstamąjį man žmogų, su kuriuom jau nuo keleto dienų gyvenau po vienu stogu.

— Labą vakarą!— tarė jis juokdamasis.

—Labą, labą...—suniurnėjau,maudamas savo pypkę ant šėivinio cibuko.

— Kurgi vaikštinėjai?

— Ot, taip be tikslo.— O kur tu eini?

— Į Laisvės Kliubo susirinkimą.

— Į laisvės kliubo!— užklausu karštai.— Kas tas? Ar tai laisvės namas, ar klubai supties?

— Ne, tai draugija, arba taip čia vadinamas klubas.

— Ar įleidžia ten visus?

— Jeigu nori but nariu, eik šykiu.

— Kokią naudą ta draugija atneša?

Mano pažįstamas man išpasakojo, bet iš viso—ko supratau, kad nauda didžiausia tame, kad jos nariai, seniai atsiskakę lankytis į bažnyčią, nedėdieniais gali sau suėję puikiai linksminties, daug laisviau, negu Senapilėj pas Dovidą.

Priėjova prie to pat namo, kur aš buvau išskaitęs «lico» ar «polio» ir mano pažįstamasis nuvedė mane ilga siaura priemene prie senų apidaužytų laiptų, kuriais užlipova augštin.

Įėjova į kambarį, kur jau buvo nemažai žmonių; vieni pasistatę buteliukus, ginčijosi, kiti stačiai kaip monopolką iš buteliuko traukė, tretį daugelį krumpliais į stalą kazyruodami.

— Ar tai vis tik toki susirinkimai čia buna?— paklausiau. Ar tai kitur negalima laisvai sau gerti ir kazyruoti?

Mano pažįstamas matomai iš mano navyškumo gardžiai nusi juokė, bet nieko neatsakė, nes kokis tai ponas paėmęs medinį kujalį pabarskino į stalą, kaip palivarko akamonas į lentą, ir liepė nusiimti kepures.

Nusiėmėm; ir aš įtempiau atydą, žingeidaudamas, kas

bus toliaus. Tuo tarpu kitas prasiskleidęs didelę knygą,—tokią, kokias budavo laike sueigų teko matyti mūsų valčiaus raštineje— ir pradėjo biskį mikčiodamas skaityt. Sako, tai buvo protokolas, tik man neišrodė panašus į žemskių protokolą, nes čia girdėjosi skambant koki tai nutarimai, įnešimai ir tt.. Ypatingai vieną įsitėmijau, nes buvo paminėta «cicilistai». Žinau, kas tie do paukščiai c'cilikai, tik stebėjaisi, kad čia nebuvo kaltinama už kokius piktus darbus, bet priešingai, tie cicilistai, sako, reikalauja, kad visos draugijos suvienytomis pajiegomis įkurtų knygyną, kur nedėdieniais galima būtų suėjus skaityt visokias knygas ir gazietas o ne girtuoklianti.

Toks reikalavimas papiktino susirinkusius, pradėta rekti, «nereik, nereik!»... kad laikantis medinį kujalį turėjo vėl smarkiai barabanyt, o kai—kas užsikimšo sau burną buteliuko kaklu.

Vėliaus kazinkoks jaunas vyrukas paprėsęs daleidimo kalbėti pradėjo:

—Draugai, žinote, kad viso pasaulio darbininkai švenčia 1 dieną gegužės, kad tuomi parodyt valdonams ir išnaudotojams, jog protestuoja prieš visokią priespaudą, laistymą darbininkų krauju ir skriaudas. Tikiuosi, kad šisai klubas, kaip organizacija, kurios įstatai liepia kovoti už žmonių laisvę, prisidės taipgi prie socialistų kuopos rengiamų tai dienai prakalbų; visos organizacijos yra užkviečiamos, o pirmiausiai Kliubas...

Atsirado žmonių, kurie tam pritarė, kiti tylėjo, tuli pradėjo kaž—ką murmėti, net štai tulas labai storas ir sunkiai dvesuojantis žmogus, atsistojęs, tėviškai prabilo:

— Vyrai, ar mums negėda, kad mus vaikai mokintų, pfu! Męs seni, po trisdešimts metų Merike gyvenam, o čia koki vaikėzai mus mokįs! Gėda!... Tegu sau rengia ir šneka kam, bet ne mume seniems junaiti—steits sitizens!...

— Taip, gėda, gėda!... nereik, tegu sau rengia...

Tečiaus tuli tylėjo, kiti nesmagavo, bet daugiau buvo tokių, ką pritarė senam sitizen'ui...

Da kas toks pradėjo aiškinti, kad klubui reikalaujant, idant socialistų kuopos komitetas būtų sąnariais klubo, kuopoj su tuo reikalavimu nesutikta, tik nutarta, kad už keturis savo narius užmokėt į klubą įstojimo mokestį: keturis dole-rius ir paskui kas mėnesis už tuos keturis savo narius mokėti mėnesinę mokestį į klubą, kad gauti sykį į mėnesį susirinkimą laikyti klubo name.

Stebėjaisi nemažai, matant, kad tas apreiškimas įzeide susirinkusius taip, kad pradėta rėkti: šalin, šalin cicilikai, mums jų nereik!... Neleisti jiems laikyti susirinkimus, tegu sau eina pas žydus samdyti salės!...

Gal dėlto, kad mažai supratau, nes negalėjau suprasti, ką tas reiškia, kad viskas, kas man išrodė taip gerai reikalavimais, čia randa tokį atspriešinimą, nesupratau ką reiškia žodis «laisvė.»

Turbut seni junaiti—steits sitizens jį kitaip supranta, negu aš, amerikonų kalbos nesuprantas... Atsinorėjau buti tokiuose susirinkimuose, atsinorėjau buti ir to klubo sąna-

*) Monogramo. Ir **) Inteljalo.

riu, nes persitikrinau, kad per daug gražus vardas, kurį man but gėda nešioti, esant panašiu į paminėtuosius žmones, o prie to nesu senas sitizen. Man per gražus vardas.

Senas Vincas.

Kankiniai liuosybės šalyj, Amerikoj.

Gežuzės 3d. 1910 m. tapo nukankintas vienas iš Industrial Workers of the World narių — S. O. Chinn Spokanoj, Wash. Už laisvę, už liuosybės žodį jis krito kovoj, taip turės but išgraviruota epitafija ant S. O. Chinno antkapio.

Jis mirė kovodamas už principą: liuosibė, turi buti liuosybe. Kada Ind. W. of W. organizacija kovojo su Spokana miesto policija už laikymą prakalbų ant gatvių, Chinnas ir kiti vyrai, lygiai ir moteris, buvo areštuoti. Jis buvo įmestas kalėjiman ir buvo manoma jį pertikrinti baudimu. Bet pabandę visokių būdų, paliovė, nes neįstengė pergalėti.

Tada policija įmetė jį požeminiam kalėjiman, ten už drūtų, storų geležų, kur nesigirdėjo gyvybės balso, naktinėj tamsoj, šaltam, drėgnam urve, jis išbuvo ilgas 35 paras. Retkar čiais ateidavo sargas, kuris tik valgį atnešdavo, susidedantį iš duonos ir vandens. (Reikia pastebėti, kad 1 svaras juodos duonos ir 2 stiklai šalto vandens, buvo tai maistas per 35 dienas), jis gulėjo ant tų drėgnų grindų vos pridengdamas kuną savais drabžiais, neš kalėjimo valdžiū nieko daugiau nesuteikė, nors buvo reikalauta.

Taip tai slinko ilgos kankinančios gyvenimo valandos S. O. Chinno. Neilgai reikėjo kentėti, kad mirti prisiejo. Prieš myrį per tris dienas nieko nebegalėjo valgyti, nes liga perėmė visą. Pareikalauta gydytojaus, bet veltui, žodžiai liko tuščiais, 35 dienoj kada sargas atnešęs valgį įmetė į kamara, bet jau nelaimingas S. O. Chinn kvėpavo paskutiniu sykiu ir nebereikalavo maisto.

Chinn nebuvo aišus valkata, «anarchistas», bet jis tvirtai tikėjo į laisvės žodį, už kurį jis tapo nukankintas.

Liudna pasidaro, kad tokias žinias išgirsti, ypač «laisvoj Amerikoj. Liuosybės šalis — žodžiuose, rašte ir kalboj skamba, bet darbuose inkvizicija. (Žiūrėk: Amendment XV United States Constitution). Taip tat liuosybė jau vėl pradeda maudytis darbininkų kraujuose. Ar nelaikas piliečiai, apginti mums savo teises? Jei taip, tai ko snaudžiame.

Špokas.

IS LIETUVOS.

Suvalkija. Laike suėmimo Z. Aleksos, pas jį rado «Žarrijos» ir «Kovos» skolininkų surašus. Žandarų viršininkas Kislinkis iš Senapilės nori tą sunaudoti savo tikslams ir iš paprasčio skolininkų sąrašo padaryti kažin ką. Taip jis tyrinėjo tuos skolininkus ar jie kartais nepažįstą Z. A. Mat kas pažįsta, tą ir suims. Kaip pasirodo, tai ir pažįstamu buti kai-kurių, yra pavojinga — galima į kalėjimą pakliuti. Iš kitos pusės ir laikraščiam skolos turėti, taipgi pavojinga, nes už skolas žandarai gali nubausti.

O gal tas ir ant gero išeis. Agentai patį pasirupins su skolininkais atsiteisti, o prenumeratoriai nenorės dykai laikraščiais naudotis, ir žandarų darbas išeis ant laikraščių naudos. Darbuokitės žandarai!

Visus suimtus Z. A. reikale, laiko «do okončanija pepskiki», t. y. neaprubėzuotas laikas kalėjimu, buizos nesgaili.

M. B.—is.

Provokacijos Šmekla. Reakcija nevienam aplamdė protą, atėmė drąsą. Ką sakom? Nevienas yra čia šešku. Bet ne tame bėda, kad kai-kurie pasiliko su aptemtu protu, ne tame bėda, kad nevienas šeškų eilėse atsiturė. Pasiliko jie tokiais ir rodoti to butų gana. Bet kur tau Jie savo bailumą į kitiems rupinasi perduoti. Kur manoma koks darbas daryti, bailieji tuoj atbėga su savo atsargumo patarimais. Bet tas atsargumas tik iš paviršiaus: viduryje liekasi paprastas bailumas. Tie baimės aptemdinti apaštalai Rusijoje sutvėrė naują teoriją, ant kurios buk kas antras gyventojas — tai provokatorius. Kur koks suėmimas, tai provokacijos darbas. Stačiai provokacijos šmekla paviso ore. Męs žingsnio žengt negalime, kad negirdėti apie provokaciją.

Provokatoriais liko netik tikri provokatoriai, bet tankiai ir šiaip žmonės, viszomenės veikėjai. Provokatorių jįškant, atrasta netik Azefą ir jam panašius, bet apgarsino (užsieny Lenkijos soc.-dem. Part.) visą eilę neva provokatorių. Tame skaitliuje buvo ir tokios ypatos, ką už priklausimą soc.-dem. partijoms kalėjime tupėjo, ir negalėjo ginties nuo apšmeižimo. Tie provokatorių apgarsinimai priminė tuos laikus, kada P.P.S. apskelbė šoipu Vaišuvoj pakartą Kasprzaką. Tupi K. kalėjime, laukia teismo, kuris jam mirtį gal atnešti, o čia žmonės neištyrę dalyko, provokatorium jį garsina, jo bjaurius, bet žinoma tokius, kokių jis nepadarė, darbus aprašo. Ar malonu butų Kasprzakui apie tokius šmeižimus išgirsti? Ką jis jaustų, kada ant jo kaklo kilpą užneria.

Tas pats ir dabar. Žmonės kalėjimuose tupi, o šmeižikai jų vardą purvais drabsto. Tas atsitinka netik už Lietuvos rybų, bet ir pačioj Lietuvoj. Taip, augščiau paminėtoj provokatorių surašoj, buvo paminėta viena ypata, ką už priklausimą soc.-dem. partijai sėdėjo Vilniaus kalėjime. Toliaus, kada Vilniuje buvo keletas kratų (1907m.) tai bailiai pradėjo visuose kampuose jieškoti provokatorių. Vienas netinka provokatoium, tai reikia kitą juo padaryti.

1909 metais vėl atsikartojto platesnės kratos, vėl provokatorių reikia. Provokatorium padaryti labai lengva tuos, ką kalėjime sėdi; toksai pats apsiginti negali, o panorės ginties, tai dar giliau klimps, kad jau nebeištruks iš valdžios nagų.

Ir atsirado naujas provokatorius. Veikė jis, dirbo ir į kalėjimą pakliuvo, už tai provokatoriaus vardą įgyjo. Lengva tokį apšmeišt, kalėjimo sienos apie apšmeižimus jam nepraneš ir šmeižikas liuosas nuo išsiaiškinimo. Bet klausimas, ar malonu bus apšmeižtam, kada tas nuo pašalinių ypatų išgirs, kokias kalbas apie jį niekšai leidžia? Čal tokios žinios prie kalėjimo smagumų priguli? Teatsako šmeižikas. — Lengva yra šmeižti! Lengva svetimą garbę plėšti!

Bet ką pasiekia tokie šmeižikai? Jie pradeda leisti viso-

kius paska
Jeigu toks
džią, tai ta
paskalas ir
čia liekasi
kas!

O gal
zis, kad jv
ka provok

Nesal
jie, jeigu
nors ir ne
pasipiktini
jų darbus.
turi buti tu
pranešti, ke
Slėpimas, p

Reik
Jeigu musų
niui ir jis
appins. T
lai varo sav

GERBIAMOJI

Pereltan
nėjimų su m
mis. Jis kil
aš atsiskakę
atsiskakę duot
galima gaut.

Rankraš
ties autoriaus,
kalans. Supr
negalėjau per
vis ar kas kita
pasiegti rankr
kraštis senai j
kad aš jam nei

Tas pats v
rankraščių padė
buvo nuosavyb
iki padėjėjas p
rodymą pasiegt
Purvis vėl skui
nes aš atsiskakę

Matan, kad
kitokios priežas

Da yra por
lins sąjungiečių
nieko doru iš m

Pirmas — t
randasi ant man
rių sąjungos ista
li, tai yra apie
vesti, nes nemat
pavest. Jei bū

kius paskalus apie suimtąjį, plepa butus ir nebutus daiktus. Jeigu toks šmeižiamas kada-nors susikomprotavo prieš valdžią, tai tas dabar išlenda aikštėn! Valdžios agentai gauda paskalus ir renka medegą jo Gilesniam įklampinimui. Ir kas čia liekasi tikru provokatorium? Ar apšmeižtasis, ar šmeižikas?

O gal yra valdžios paperkama šmeižikai, ką tyčiom šmeižia, kad įvairius plepalus išsiaukti. Juk tokiu budu jie atlieka provokatoriaus darbą ir valdžiai naudą atneša.

Nesakau, jog visi šmeižikai valdžios paperkami, bet visi jie, jeigu tik nekaltus šmeižia, valdžiai naudingi, nes leka nors ir nejučiomis, provokatoriais. Prie tokių šmeižikų su pasipiktinimu reikia atsinešti ir šalinties nuo jų, kovoti prieš jų darbus. O jeigu prasidėjo melagingos paskelbos, tai jos turi būti tuojuos užgamtos. Apšmeižtojo gi draugai turi jam pranešti, kad šis galėtų greičiau šmeižiko niekšystes parodyt. Slėpimas, parodytų tik, kad apšmeižtamjam netiki.

Reik nuo šmeižikų atsikratyti ir dirbkimė savo darbą. Jeigu mūsų eilėse atsiras vienas, kitas provokatorius, tai ilgai niui ir jis pasiaiškės ir jų joks provokatorių fabrikuotojas nepagins. Tie gi ką nekaltiems provokatoriaus darbus primeta lai varo savo juodą ška darbą, — bet šalin nuo mūsų.

M. B.—is.

LAISKAI Į REDAKCIJĄ.

GERBIAMOJI REDAKCIJA!

Pereitame «Kovos» num. p. Purvis padavė čielą cilią susirašinėjimų su manim ir viską išvertė, taip pasakius, «augštytyn kojomis». Jis klausęs manęs apie rankraštį «Etika ir socializmas» ir aš atsiaukęs duot. Rankraštį «Moteris ir socializmas» taipgi aš atsiaukęs duot. Taip anot jo ir išeina, kad tų rankraščių nebūsią galima gaut. Tuomtarpu dalykai šitaip buvo.

Rankraštis «Moteris ir socializmas» buvo pas mane padėta paties autoriaus, su patarimu, neišduoti niekam iki jis pats nepareikalau. Suprantama, kad aš niekam tokio svarbaus rankraščio negalėjau perduot, be autoriaus žinios, ar to būt reikalavęs p. Purvis ar kas kitas. Keletas savaičių atgal gavau žodį nuo autoriaus pasiųsti rankraštį jam pačiam, ir tuojuos pasiunčiau. Dabar rankraštis senai jau pas autorių, o p. Purvis da atsiminė apskelbt, kad aš jam neišduodąs.

Tas-pats veik buvo su rankraščiu «Etika ir socializmas». Tą rankraštį padėjo pas mane p. Grioius. Kieno jis, tas rankraštis, buvo nuosavybe, aš nežinau. Bet negalėjau jo kam-nors atiduoti, iki padėjėjas pareikalau. Pereitą savaitę gavau p. Griniaus nurodymą pasiųsti rankraštį p. Purviui, ir pasiunčiau. Na, o p. Purvis vėl skundžiasi, kad šito rankraščio «nebus galima priduo», nes aš atsiaukęs išduot.

Matau, kad p. Purvis tyčia susimanė taip iškreipt teisybę, nes kitokios priežasties nėra.

Da yra pora dalykų, dėlei kurių manau stačiai kreipties į brolius sąjungiečius per laikraštį, nes kiek nerašiau p. Purviui, jis nieko doro iš mano laiškų nesuprato.

Pirmas — tai sąjungos dokumentai. Šitie dokumentai, kurie randasi ant mano rankų, yra neklasifikuoti į rūšis. Jų yra iš įvairių sąjungos įstaigų ir šiaip įvairi susirašinėjimai. Pirmąją jų dalį, tai yra apie patį sąjungos susitvėrimą, aš dabar da negaliu paversti, nes nematau, kad būtų į kieno saugias rankas aš galėčiau paversti. Jei būtų apsaugus sąjungos arba šiaip čionai lietuvių ar-

chivas, tai perduočiau į tą archivą. Bet tokio neesant, greičiau prisieis perduoti Lietuvių Mokslo Draugijai Vilniuje. Šitie dokumentai yra labai svarbi medžiaga būsenčiai Amerikos lietuvių išėivystės istorijai, apimanti dvėjus-trejus metus čionykščio darbininkų judėjimo. Kas tokią istoriją rašys, tai galės iš LMD. archivo tuos dokumentus susijieškot. Todėl aš apie tą dalį dokumentų nekalbu. Bet yra pas mane antroji dalis — gerokas rišulis, ir kaip sakiau — neklasifikuoti. Čia taip jau yra dokumentai iš vėlesnio sąjungos gyvenimo. Pavesti juos kokiai vienai ypatai nesiryžau, nes tarp menkesnių popierių, yra ir svarbesnių, net konspiratyviškų adresų iš Rusijos. p. Purvis reikalavo, kad jam perduočiau. Kai-kuriuos būč galėjęs perduoti, bet kadangi jie neišskirstyti, todėl jo noro negalėjau išpildyti, be tam-tikro sąjungos nutarimo. Jeigu vienok dabar nutarta, kad tuos p. Purviui perduot, tai perduosiu jam ypatiškai, jei kada užeis (nes netoli gyvena). Siuntinėt — krasa bus perbrangu, o ekspresu — nepatogu. Tik primenu, kad perduosiu taip kaip stovi, nes suklasifikuot neturiu laiko.

Antras dalykas — tai aukuoti revoliucijos rėmimui raštai, kurių sąskaita tilpo «Kovos» 21 nr. Pildomamjam sąjungos komitetui pasiuntus šitą sąskaitą, jis nutarė, kad dabar aš su tais raštais nieko nebeturįs, nes už juos girdi dabar atsakąs RRR—tas, o ne aš. Matyt, P.K.—tas tarė nelabai išgilinges dalykan. Štai ką aš turiu pasakyt.

Tuos raštus — aiškiai pabrėžiu — žmonės sudėjo ant mano rankų da nėsant jokio revoliucijos rėmimui komiteto sąjungoje. Sudėjo man, kad aš raštus išparduočiau ir pinigus perduočiau svarbesniems tautos reikalams. Tuom tarpu svarbiuoju reikalu buvo pakilę Lietuvoje priešvaldiniai bruzdėjimai. Kiek iš tų raštų pasisekė tuom žygiu parduot, pinigai buvo perduoti revoliucijos rėmimui. Likuslus raštus nuo manęs paskiaus be pinigų nupirko į sąjungos knygyną. Ir už juos aš dar nei vieno skatiko neėsu gavęs.

Kadangi revoliucijos senai nebėra, ir pastaraisiais metais daug iškilo naujų ir labai svarbių tautos reikalų, todėl ir pinigai už šituos raštus jau turės eit ant tų tikslų, kokiems tų raštų aukautojai norės skirt. Šiuomi aš meldžiu sąjungą tuos pinigus (\$117,85) pilnai grąžinti, o aš turėsiu užklaust aukuotojus, kam jie skirs.

Trečias dalykas — dėlei kurio irgi negalime su p. Purviu, kai-po sąjungos sekretoriumi, susikalbėti, — tai sąjungos skola man už raštus. Už tuos raštus jau senokai pasiunčiau bilą, bet nieko nesulaukiu. Tuomtarpu mane skatina, kad, aš perduočiau revoliucijos izde užsilikusius pinigus. Aš norėčiau, kad man sąjunga nedarytų skriaudos. Aš neėsu turėsiu, keletas tūkstančių brolių sąjungiečių yra daug turtingesni už mane, ir tikiuos nenorės ilgiau užlaikyti, kas man priguli, ypač dabar kada reikia užbaigti reikalus su RRR—tu. Jeigu, anot Pildomojo Komiteto, už revoliucijos izdą atsako sąjunga, tai ta pati sąjunga atsako ir už savo skolas.

Todėl meldžiu brolius sąjungiečius paraginti savo komitetus (turbūt P.K.), kad mano paduotąją bilą pasiskubintų patikrinti ir, arba pinigais man grąžinti arba išskaityti iš likusių pinigų rev. rėm. komiteto izde, ir pavelytų man, kaip galint greičiau, užbaigti tą reikalą.

26, V, 10. J.O.Širvydas.

PASTABA. Į kitus buvusio drg. J.O. Širvydo aiškinimus atsako LSS. CK., įdomu tik tas, kad LSS dokumentus p. Širvydas teisinasi negalįs są-ai pavesti: są-ga nėra likviduojama ir jos dokumentai yra jos nuosavybe, kuo ji ir turi rūpintis. Red.

Ne triukšmas barabanų, ne trenksmas patrankų tautą daro laiminga, vien sutvarkymas gyvonimo sąlygų, išnaikinantių tautų ligas: patrijotizmą ir klesų skirtumus.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, nepersviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas

Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinių. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpinotos.

E. ST. LOUIS, ILL. Šitas miestas guli prie upės Mississippi, pietvakarinėje dalyje Illinojaus Volstijos. Lietuvių gyvena apie 2 tukstančiai. Dirbtuvių yra: gyvulių skerdyklos, faundrių, reling mill'ų ir daug kitų. Lietuviai daugiausiai dirba gyvulių skerdyklose, faundrėse ir roll-mill'je, paprastai, kaip ir visur, dirba sunkiausius darbus, ir buna išnaudojami daugiau, negu juodieji (kurių čionai yra apie 8,000).

Apšvietimas tarpe lietuvių, stovi ant žemo laipsnio, norint yra keli pažangesni vyrukai, bet nuolatos su tamsybe kovojant be pasekmių ir tiem energijos pritrūksta, jeigu kas už kuria mažą kibirkštėlę apšvitos link, tai atsiranda priešų, kurie gan greit užgesinti stengiasi.

Matome iš laikraščių, jog po Ameriką važinėja misjonierius su «barzda» ir basoms kojoms ir prieg-tam didis pamokslininkas ir keikunas mokslo ir apšvietos, tai ir j čia atsilankė 15 d. šio mėnesio «Lietuviškas» vykupas K. Ortinskas su savo sekretorim kun. S. Daukantu, kuris pasiliko ant savaitės laiko mūsų parapijoj klausyti ausinės, rinkti aukas kokiems ten siratų namams. Savam laike ketino laikyti prakalbą: anti-socijalizmas, anot jo pasakos:

«Vaikeliai netikėkite tiems neteisingiems pranašams, laikykitės baimės Dievo, nepasiduokite ištvirkimams, kuris kaip koks gairas plėtojasi, atmintkite, jog tas gręsia mums pavojum, (žinoma kunigams), ta prakeikta sėkla butų seniai jau pasaulyje užvišpatavusi, jeigu per storoną dvasiškų vadovų nebutų šiek-tiek numalšinta».

Ną, ar tai tokie akli ir bešąžiningi pamokslai negali žmogui akis labiau užtemdinti? Arba susipratusiam darbininkui įduoti žveršką ant tų nevidonų neapikantą? Klausant tokių pamokslų, žmogui net kraujas užverda. Beisybėl' va gystė ir aklas tamsumas žmonjos dienoms ir naktims šauks. bet jau pasekmės kaskart mažinasi, galima tą patį matyti ir mūsų miestelyje, kada vyskupas atvažiavo, toj dienoj par n gė prakalbas vietinė LSS. 87 kuopa, nors publikos nedaugiausia prisirinko, bet buvo matyti užganėdinimas iš didesnės pusės.

Kalbėtojais buvo: K. Rutkus iš St. Louis, Mo. J. Sa muolis iš E. St. Louis, Ill. ir vienas vaikas iš Pcohotos, Ill. Aiškinta moterų lygybė, socijalizmo pl'forma ir dauge lis panašių dalykų.

Po prakalbų buvo laikyta susirinkimas, kur prisirašė 5 nauji nariai; darbas pasidauginus kuopai, stengsimės parengti prakalbas tankiau ir tuomi nors mažais žingn'ais, bet visgi bandysime žengti progreso linkui. Nors našta sunki ir kelas aštrus bet, atetis laiminga.

Nors stovi milžinai ant mūsų kelio, bet anie yra ant

šiaudinių kojų, jeigu męs anų nenusigąsim.

Vergijos Tarnas.

PHILADELPIA, PA, Gegužės 22 d. atsibuvo Lietuvių rubsiuvių unijos 55 skyriaus parengtos prakalbos. Kalbėtojų buvo keletas. Pirmiausia kalbėjo marškinų siuvėjų unijos vadovas anglų kalboje, išrodydamas kaip bjauriai yra išnaudojamos siuvėjos, kurios galų gale netekę kantrybės sustreikavo ir kovoja per 12 savaitių už savo teises.

Po to LSS. Dainininkų choro keletas draugų sudainavo. Drg. J. Griniui atsisakius nuo kalbėjimo iš priezasties užsišaldymo gerklės, deklamavo jaunas vaikas V. Vilkevičius, po to kalbėjo J. Stirbis. Po jo deklamavo F. Vilkevičiūtė, J. Dryžiūtė ir M. Pušinskiūtė.

Drg. J. B. Smeltorius kalbėjo apie reikalingumą darbininkams organizacijos ir nurodė kokuo badu darbininkai tik tegali numesti nuo savo sprando viešpataujančio kapitalizmo jungą.

V. Jakštys savo deklamacija sukrėtė publikos jausmus, kad net turėjo antru kartu išėiti.

J.V. Lutkaukas iš Brooklyno taipgi gerai perstatė darbininkų padėjimą ir nurodė, kokuo budu jie gali numesti nuo savo sprando viešpataujančius, kurie darbininkų reikalų nesupranta ir nē nemanoma jais rupinties

Antgalo da trumpai kalbėjo V. Jakštys ir deklamavo M. Kiveriūtė. Taipgi Dainininkų choras sudainavo vieną dainelę.

Prakalbos, kaip rodos, publikai gana patiko, jeigu tik ji iš jų mokės pasinaudoti ir nepaleisti tų brangių pamokinių, kuriuos suteikė kalbėtojai.

Apdengimui lėšų suaukauta \$3.29, už ką unija ištaria aukavusiems širdingą ačių.

J. Barkis.

ELIZABETH, N. J. Surengtos prakalbos per F. Senkų, LSS. IV Rajono atsibuvo 13 d. gegužės 1910m.

Kalbėtojais buvo: A. Baranauskas (jgali tas LSDP.) ir J. Šukys iš Brooklyno. Pirmas kalbėjo drg. Baranauskas, jo tema kalbos a škiei perstatė mūsų šalį, sukilimo laiku ir 1905 metų revoliucija Užbaigdamas drg. Baranauskas sakė: jei jūs čia darbininkai nesirišate į organizacijas, nesivienijate, kad čia pagerinti buvį savo broliams, kurie ten gyventi vistiek negali, tai jums jie atims darbus, nes kapitalistai jau medžioja po svetimas šalis pigių darbininkų, jiems čia kailus aukso žada; tie suvargę jūsų broliai atvažiavę eina darban už mažesnę mokesį dubti. Taigi jums amerikiečiai reikia nelaukti, bet organizuotis, kad tie jūsų braliai darbininkai rastų pas jus globą.

Antras kalbėjo J. Šukys, šis plačiai aiškino istoriją nuo vergijos laikų iki šių, kuriuose ir męs gyvent ane. Abudu kalbėtojai aiškiai šdėstė žmonijos gyvenimą.

Kitąsyk man teko buti šiame mieste aut prakalbų irgi socijaltų, tai žmonės išrodė lyg laukiniai, o dabar taip ramiai užsilaikė, kad iš poros šimtų asmenų, vos penki buvo su ragučiais ir išėdami laukan, lyg ožai trepsėjo. Mat kaip teisybė ima ir pertikrina žmogų. Tiktai tiek aš matau da

klaidas pas šio miesto lietuvius, žinoma vyrus, kad savo moterų neatvedė ant prakalbų, nes vos viena tik ir buvo.

Susitvėrė LSS. kuopa iš 20 draugų. Lai kyla mūsų darbo žmonės lietuvių tautos, tarpe mus ir mokslas.

Balandėlis.

MONTREAL, CANADA. Šį metų čia ir laimingai nusisekė apvaikščiojimas tarptautiškos darbininkų švėtės, 1 gegužės; policija visai nesirodė ir bažnyčių varpai neskambė, gal kunigėliai tuomet su šampano stikliuku sėdėjo, tai nebuvo kam paraginti, buržujai gal bijojo, pamatę didelę mūsų žmonių, gal mislijo, kad visi socialistai.

Kaip pasakojo, katrie čia seniai gyvena, kaip anais 1908 metais išvaikė, nedavė kalbėti j žmones, sako, kaip pajuto socialistus pas miesto valdybos rumus, tai, girdi, visose bažnyčiose pradėjo visais varpais skambinti, neužilgo ir policija pasirodė, ir susirinkusius privertė skirstyties. Šįmet visai niekas nieko nesakė. Apvaikščiojime dalyvavo anglų socialistų partija, prancuzų, žydų ir lietuvių. Lietuvių socialistų 84 kuopa nedalyvavo, nes ir nebuvo pasirengus dalyvauti.

Viršui minėtų tautų socialistai susirinkę ties miesto valdybos namais, kur ir prasidėjo prakalbos su iškeltomis veltomis.

Kalbėtojų temas čia neminėsiu, nes visų kalbų nesuprantu, tik tiek paminėsiu, kad latviai socialistai labiausiai atsižymėjo darbininkiškomis ir revoliucionieriškais dainomis, nes ir kitataučiai atidžiai žiūrėjo į jų išsilavinimą dainuoti.

Taipgi latvių ir viena moteriškė laikė prakalbą; matyt ta moteris gerai supranta socializmo mokslą, nes savo karštoji kalboj šaukė aplink stovinčius prie susipratimo, prie socializmo mokslo, nes girdi, tik suprasdami socializmo mokslą, galėsime pagerinti buvį. Prakalboms pasibaigus, visi demonstrantai nuėjo į svetainę, kur užbaigė apvaikščiojimą koncertu.

M. Motuza.

Krasos Dėžutė

Pranas Kurklietis. Toksai ratelis yra sąjungoj, būtent VI rajono įsteigtas. Galite kreipties sekančiu antrašu: J. Stasiulevičius, Centralia, Pa. P.O. Box 326.

Aug. Baronas. Taip, galima.

P.J. Mackevičius. Lietuviškai lotyniško žodynėlio, rodosi, lietuvių literatūroje dar nėra. Markso «Kapitalas» rusų kalboje bene bus galima gauti už 3 dol. pas Max Maizel, 422 Grand st., New York, N.Y.

P. Jankauskas. Rašinėlis jokios vertės neturi; nė aforizmas, nė žinutė — sunaudot negalime.

Administracijos Pranešimas.

137-tos puopos pikniko apgarsinimas netilps, nes pervėlai prisiūstas.

Draugai, mainydami atrašus, ar šiaip su kokiais reikalais rašydami, malonėkite visuomet laiške aiškiai parašyt savo vardą, pavardę ir pilną senąjį ir naująjį antrašą. Tankei ateina laišškai labai neaiškiais antrašais, o kiti net visai be pasirašymų nė pavardės, nė miesto, nė antrašo. Tokių draugų reikalavimus išpildyt negalime.

Kuopos pranešimus ir apskelbimus, malonėkite prisiūstie nors kiek ankščiau, kad galėtumėm gauti pėtnyčioj, vėliausiai subato, nes panedėlyj «Kova» jau gatavai sustatyta.

«Kovos» Adm.

L.S.S.Centro Viršininkų Antrašai.

CENTRO SEKRETORIUS. Aug. Purvis (A. C. Herman),
218 W. 124th St., New York, N. Y.

ADMINISTRATORIUS. J. Grinius, 1815 E. Moyamensing Ave.,
Philadelphia, Pa.

REDAKTORIUS. J. B. Smelstorius, 1815 E. Moyamensing Ave.,
Philadelphia, Pa.

VEIK. KOM. SEKRETORIUS. J.K.Gilius, 32 Van Buren st.,
Passaic, N. J.

PILDANTYSIS K-TAS. Miss M. M. Rice (Račiūtė),
General Delivery, New York City.

P. Grinius, 704 W. Lombard st.,
Baltimore, Md.

B. K. Kondrotavičius, P. O. Box 416,
East Pittsburg, Pa.

LITERATUROS K-TAS. K. J. Valys 1815 E. Moyamensing Ave.
Philadelphia, Pa.

V. K. Račkauskas, 1401 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.

J. Stasiulevičius, P. O. Box 326,
Centralia, Pa.

REVOLIUCIJOS REMIMO KOMITETAS.

Pirmsėdis. L. Grikštas, 262 W. 4-th st.

So. Boston, Mass.

Sektorius. J. Bulota, 229 So. Green St., Baltimore, Md.

Išdininkas. A. M. Stanelis, 3158 E. Thompson St.

Philadelphia, Pa.

LAISVOJI MINTIS

Vienintelis mokslo ir literatūros iliustruotas mėnesinis laikraštis, talpinantis rimtus ir gerai apdirbtus straipsnius iš įvairių mokslo šakų: *historijos, kultūros historijos, gamtos mokslų, draugišinių mokslų ir t. p., kaip lygiai originališkai parašytas apysakas iš mūsų gyvenimo.* Kaina metams \$2.00, pusei metų \$1.00, į užsienį \$2.50:

Kas, prisijusdamas mums prenumeratą, prisijus iškirpęs ir šį apgarsinimą, tas gaus dovanas knygomis: užsirašantiems ant metų duodame knygų už \$1.00, užsirašantiems pusei metų — už 50c.

PASISKUBINKIT — DOVANAS NEILGAI TEDUOSIME.

Adresas: «LAISVOJI MINTIS» 1401 N. Main ave., SCRANTON, Pa.

Jubilejinei atviri laišškai ir laiškam popiera «Kova po Žalgiriu», Naujai atspausdinta su gražiais paveikslais ir tinkančioms kariškoms dainelėms. 2 už 5c., tuzinas už 25c., 100 už \$1.00, daugiau imant da pigiau. Reiklaudami rašikit «Kovos» administracijai.

Mokykis angliskai!

Drukuotos Lekcijos išsiuntinėjamos po 10c. As mokinu skaitymo, sliabiavimo, aritmetikos, geografijos ir istorijos, geriausia metoda ir su geriausiu pasisekimu. Rašyk postkartę.

Korespondencijinis **Chas. A. Jaffe** 622 So. 11th Street, Philadelphia, Pa. (68)

“KOVOS” AGENTAI.

- J. RUDMINAS**
Kazuno Aptlekoj, Shenandoah, Pa.
- J. VISOCKIS**
8139 Vincunas Road, Chicago, Ill.
- FR. GOLUBICKI**
Box 172, Melrose Park, Ill.
- J. MATJOŠAITIS**
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
- G. A. PAPAUSKY & CO.**
1112 S. Leavitt St., Chicago, Ill.
- MATT SENKUS**
46 Knox St., Lewiston, Me.
- A. M. RUKAS**
72 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.
- J. SUKIS**
70 W. 25th St., Chicago, Ill.
- J. PETRIKŪS**
1514 Ross Ave., Scranton, Pa.
- J. M. ŠIMKUS**
4619 S. Ashland ave., Chicago, Ill.
- A. A. REKLAITIS**
234 Wayne St., Jersey City, N. J.
- SIMON KARALIUS**
342 Lenox St., Norwood, Mass.
- P. A. JETULEVIČIUS.**
165 West St. Lawrence, Ma
- V. STRIGAS.**
3207 Salmon, St. Philadelphia, Pa.
- F. STASIUKELIS.**
Box 1588, Fitchburg, Mass.
- J. A. TILINDIS.**
1115 Exchange Ave. E. St. Louis, Ill.

- J. ZALANSKAS.**
11 Charter, St. E. r, N. H.
- A. KALASKY.**
Box 1306, Renton, Wash.
- A. UNGURAITIS.**
120 Grand, St. Brooklyn, N. Y.
- A. KAZEKEVIČIUS.**
P. O. BOX 60, Edwards Ind.
- J. BINDOKAITIS.**
71 Henry St. Rochester, N. Y.
- M. K. ŽVINGILAS.**
18 Foley st., Bristol, Conn
- ALEX. BASEVIČIUS**
3019 Pulaaky All., Pittsburg, Pa.
- V. K. RAČKAUSKAS**
Scranton, Pa.
- P. GLAVECKAS**
635 W. Lombard St., Baltimore,
- J. KALAKAUSKAS**
55 1/2 Green St., Worcester, Mass.
- J. J. VAITKŪVIČIUS**
227 Chapel St., New Haven, Conn.
- M. GELGOTA.**
1212 Buttonwood Philadelphia, Pa.
- K. ARMINAS.**
Box 7 Willamston, Pa.

Keystone Phone Main 14-28
Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS

DR. PHILIP ROVNO
423 PINE ST., PHILADELPHIA, P. A.

Priėmimo: Iki 10 15 ryto. Nuo 2 iki 3 P. M.
valandos: Nuo 6 iki 8 vakare.

Galima susikabėt rusiškai ir lenkiškai.

KATALIOGAS DYKAI!

Kas Nusipirks Naują juokingų dainų Knygelę dainų Vainikėlis' kurios prekė 15cent. tam Prisiųsime Katalioga Dykai. Tame katalioge Telpa aprašymai apie Elektriškų krutancijų paveikslų mašinas. **Magiszkas Sztukas**, lempas, visokių gatunkų knygas, drukuojemų mašinėliu **Armoniku** koncertinu Britvu, Laikrodėlių, Auksinių rašomu plunksnu, Spilkų, Ziedų, Lenciugėlių, Strielbų ir tt.

George A. Pupauský & Co. Dep. I
2342 S. Leavitt St. Chicago, Ill.

KATALIOGS DYKAI!

Visims kas prisius savo adresa ir už 2c marke tas apturės Naudingą Katalogą dykai. tam katalogę yra aprašyta daug visokių daiktų, kurie yra jums visiem reikalingi, Nelauk rytojaus, ale rašyk zaras pas mus, o dažinosi kan mes turime ant pardavimo. Reikalaujem Gerų Agentų ir duodam gera uždarbi Adresuokite.

Faust Novelty House
Room 603 Omaha Bldg. Chicago, Ill

ST. KEMPA

2804-06 Allegheny Ave., Philadelphia, Pa.

Pristato vežimus veselioms, krikštynoms, pagrabams ir tt. Jis yra vienintelis tikras ir teisingas tautietis. Prekes prieinamos

Keystone Telefonas: Raat 42-65-A.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"

Prie išsisukimo, Sudurdimo, Perimtu muskulu, Skausmu Romatizmo, Neuralgijos ir panašiu kančiu niekas taip greit nepamašina, kaip sutepinamas su Pain Expeleru

Saukama 1/2 doler ap. Hekose uz 25 ir 50c.

F. Ad. Richter & Co
215 PEARL ST. NEW YORK

Tėmykit ant Ankerio ženkle apsaugojimo.

Ant parda vimo

Du gražus kampiniai muriniai namai, ant 3-ju lubų, su štorais, bučerne ir groserne, gražioj lietuvišais apgyventoj viatoj, prie biźniavų gatvių, netollmos nuo didėlių dirbtuvių, gražiai įrengti, biźnis gerai išdirbti. Labai tinkamas lietuviui biźnieriu. Parsiduoda už labai prieinamą prekę. Norintieji apžiūrėti ir pirkti, kreipkitės į:

„Kovos“ Administraciją, 1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

SKAITYK O SUPRASI!

Nauja daktariška knyga po vardu **DAKTARAS**

Su daugėliu paveikėlių parodančių kaip ape reiskia žmogaus gyvastia ir kaip sutaleyta žmogaus kūnas. Abelnai aprašytos visos ligos be ekjrlaus: daug naudingų pamokinių ir patarimų, kaip išsigdyt pačiam per save vi oklas ligas. Čia netiktai ligos aprašytos, kaip kitoe knygo e, bet paduoti vaistai ir naudingi receptai, kad galima pačiam išsigdyt. Knygos prekė \$1.50, bet mes norėdami apsigarsinti tarp lietuvių, prisiučiam tą knyką dovanai, kuris mums prieis savo adre a ir už 60 c. marke pristuntimui tos knygos ir mūsų patentuotų gyduolių kateloga. Adresuok taip:

Prof. John E. Jacobson,
P O. Box 353, Canaseraga. N. Y.

17 AKMENAIS "RAILROAD" LAIKRODELIS.

Ausuke užsukamas ir užstatomas, vyrams ar moterims. Aukso dengtas, gvarantuotas 20 metų. Lukštai apipui uždarami gražiai engraviruoti. Absolutiškai teisingai laika, specialliskai vartojamas per tarnanjančius prie geležinkelio, ir per nuolat keliančius. Pasiųsime vyriską ar moteriską laikrodėlių gavę pareikalavimą ir antrąsą per C. O. D., lei džiame išgeminuoti ir užmokėti tik \$5.75 ekspreui. Jei raėite netinkanti, sugrąžinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlių užmokėtum \$35.00, jei ji tau stulytų pirkti iš kalbus pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duodame 14 karato paanksuotą retežėli su brolioku dykal. **EXCELSIOR WATCH CO** 903 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

Gerai dantis yra neatbutinai reikalingi gerai sveikatai, todėl nueik pas dntistą

Dr. J. I. Halpern
868 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.

Jis sutvarkis tavo dantis už žema preke. Traukia dantis be skausmo, indeda naujus. Kalba lenkiškai.

Valandos: Dienomis 9 iki 8 vakare
Nedėliomis 9 iki 4 vak

Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Gražus prie laikrodėlio socialistiškąs reteželis su globu, broliškai sveikinancios dvi rankos arba su švyturiniu ir socialistiškų parašu. Preke už vieną 25c.

Socialistiški ženklinai visokin gatunkų: paprasti—preke 5c, paanksuoti—25c; daugiaus imantiems nuleidžiamas nuosimtis. Reikalaudami siuskit pinigų krašos ženkliniais arba Money Orderiu.

“Kovos“ Administracija.

MES JUMI UŽSITIKIAME. JUSU KREDYTAS YRA GIARAS

Kiek vienas teisingas Tautietis, kuriame krašte is nebutu, gali, pirkti ant kredytą, arba ant labai lengvų menesinių išmokesczių, d dei graži laikrodj su lenciugu ir broloku, kure kasztuoja \$ 30 Doleriu.

Raš kite dar šendien apei artesni paaiškinimą, teipgi prekes ir išligas ir priesiųskite marke del atsiųtima atsaka ir preiskuranta pas firma:

WATCH CREDIT Co.
105 CHAMBERS ST. NEW YORK, N. Y.

NAUJAS ISZRADIMAS
Sustiprinimui ir Užlaikymui PLAUKU.

Ar norite užlaikyti plaukus ant galvos? slenka plaukai? galva plika? ant veid' yra papučka? norite gaut rodą, kaip išgydvt ligas? Jeigu plaukai slenka ir randa-i Plelepenų tai yra ženklai, kad galva paillike plika už keliu mėnesių jeigu nesigydi. Mūsų firma yra teisingiausia. Galite gaut visokių gyduolių. Turime apie pueę milijono laiskų su padėkayonimais nuo žmonių visokių tautyčių. Rašyk pas:

Prof. J. M. Brundza, & Co. 990 Broadway & So. 8th St., Brooklyn, N. Y.

Frederick D. Felto

SALIUNAS

Yra tai geriausia UŽEIGA lietuviams.

S. W. Cor. Richmond & Allegheny Av. PHILADELPHIA, PA.

EDWIN M. SIPE
PLUMBERIS ir PECIU INŽINIERIUS

2712 E. Allegheny Ave., Phil'a

Mano darbas gali būt matomas naujoje svetainėje ant E. Allegheny Ave.

GEORGE BELAWSKIS
1216 S. 2nd St. Philadelphia.

LIETUVIŠKAS SALIUNAS

Lietuviški kvėpianti Cigarai, geriausia degtinė McHenry, Treiner ir kitų. Linksma vieta, geras patarnavimas, grynai lietuviška kalba.

